

Ateşkesle İlgili Umut ve Beklentiler DİYARBAKIR ATEŞKESE NASIL BAKIYOR?

✓ Dr. Mahmut Ortakaya:

"Gerilimin kaynağı savaştır ve onu doğuran nedenlerdir."

✓ Felat Cemiloğlu:

"Bizce asıl önemli olan şimdi hükümet politikalarının ne olacağıdır."

✓ Ümit Uslan:

"Ateşkes devlet yöneticileri için turnusol kağıdı işlevini görecektir."

✓ Salih Güneştekin:

"TC hükümeti Kürt halkının kendini özgürce ifade etmesini yasallaştırmalı."

✓ Reşat Somut:

"Ateşkesin bir olumlu tarafı Kürt sorununu bölge devletlerinin çatışma alanından çıkarmasıdır."

✓ Ramazan Düşün:

"Ateşkesle birlikte yeni bir sürecin başladığına ve her iki halk için de iyi sonuçlar getireceğine inanıyorum."

17 Mart'ta yaptığı basın toplantısında 20 Mart'tan başlamak üzere tek yanlı olarak ateşkes ilan eden PKK Genel Sekreteri'nin bu sürenin bitiminde 16 Nisan'da düzenlediği ikinci basın toplantısında ateşkesi süresiz uzatması, konuya ilişkin tartışmaları yoğunlaştırdı. Bu arada Kürt ulusal demokratik güçleri arasında işbirliği ve diyalog sürecinin gelişmesi konuya ilişkin umut ve beklentileri artırıyor.

Muhabirlerimiz Diyarbakır'da bazı demokratik kitle örgüt temsilciler, esnaf, çiftçi, aydın ve serbest meslek sahipleriyle görüştüler. Muhabirlerimize görüşlerini belirtenler ateşkesi olumlu bularak bunun Kürtlerin kendi haklarına kavuşmasında bir başlangıç olmasını umduklarını söylediler.

Sayfa 8-9

MEDYA

GÜNEŞİ

Onbeş Günlük Haber - Yorum Gazetesi

1-15 Mayıs 93

Yıl: 6

Sayı: 29

8000 TL

(KDV Dahil)

Yüzyıllık Bir Gelenek Kutlanıyor 1 MAYIS 104. YILINDA

Haber Merkezi- Dünya işçilerinin uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs bu yıl da yasak ve engellemelere

rağmen kutlanıyor. Devlet Kürdistan'da 1 Mayıs kutlamalarına izin vermedi. İstanbul'da ise 1 Mayıs kutlamaları için başvurularında bulunan sendika ve partilere Taksim alanı dışında değişik yerler gösterildi. Buna göre Türk-iş Abide-i Hürriyet meydanında, Disk ve kamu çalışanları sendikaları Pendik'te 1 Mayıs'ı kutlayacaklar. Aralarında gazetemizin de bulunduğu sosyalist ve devrimci basın organlarının bir kesimi Pendik'te, diğer bir kesimi de Abide-i Hürriyet'te 1 Mayıs kutlamalarına katılacaklar. Diğer illerde de kutlama hazırlıkları sürüyor. Gelişmeleri önümüzdeki sayıda vermeye çalışacağız.

YEKBÜN:

"Mücadeleyi güçlendirelim"

Haber Merkezi- Kürdistan Birleşik Halk Partisi (YEKBÜN) 1 Mayısla ilgili olarak değişik bildiri ve açıklamalar yayınladı. Yekbün Amed Bölge Komitesi, 1 Mayıs ile ilgili olarak "Kürdistan Halkına" başlıklı bir bildiri yayınlarak yığınları günün anlam ve ön-

TARİHSEL VE GÜNCEL AÇIDAN 1 MAYIS

Sayfa 2

Kürdistan İşçi Sendikaları Birliği Başkanı Kadir İbrahim Ahmed ile söyleşi

Sayfa 10-11

Nizamettin Ariç: "Kürt Dünyası ve Ruhunu Anlatan Bir Sinema Yaratılmalı"

Sayfa 16

Avrupa Parlamentosu'ndan çağrı:

"Türk yetkilileri ve Kürtlerin seçilmiş temsilcileri görüşsünler"

✓ Avrupa Parlamentosu, 22 Nisan 1993 tarihinde aldığı B3-0559/93 sayılı kararda ateşkesteki duyulan memnuniyeti belirterek Türk yetkilileri ve Kürt halkının seçilmiş temsilcilerinin Kürt halkının politik ve kültürel haklarının verilmesi ve insan haklarının düzenlenmesi konularında görüşmelere başlamaları çağrısında bulundu.

Sayfa 14

İRANÊ ÊRÎŞ BİR SER KURDISTANA BAŞÛR

HEWLÊR (Medya Güneşi)- Hêzên leşkerî yê Îranê jî 19'ê Nîsanê vir de ye kampên PDK-Îranê didin ber top û bombeyan. Hêzên Îranê jî bo dagirkirina Kurdistanê Başûr hazirîyeke berfireh dikin.

Rûpel 14

Serokkomarê Tirkiyê Turgut Ozal Mir

Rûpel 12

Li Pey Mirina "Nîv-Kurdekî"

Rûpel 3

MEDYA GÜNDEMİ

Tarihsel ve Güncel Açısından 1 Mayıs

Dünya işçi ve emekçilerinin tarihinde saygın bir yeri olan 1 Mayıs bu yıl da, hem genelde hem de özde önemli gelişmelerin yaşandığı bir süreçte kutlanıyor.

Devlet, Kürdistan'da 1 Mayıs kutlamalarına izin vermezken Türkiye'de 1 Mayıs kutlamaları için adeta bir simge haline gelen Taksim meydanı dışında bazı yerlerde izin verdi. Diğer bazı il ve ilçelerde de miting, gösteri ve salon toplantılarıyla 1 Mayıs'ın kutlanması kararlaştırıldı. 1 Mayıs'ı 104. yılında karşılarken onun tarihsel anlamı ve güncelliği üzerinde durmak gerekir.

Yüzyıllık Mücadele Geleneği

1 Mayıs hem tarihsel hem de güncel anlamı itibarıyla, geleneksel kimi söylemlerden öte, belirtmek gerekir ki köklü bir mücadele geleneğine sahiptir. İşçilerin, insanlık onuru ile bağdaşmayan en ağır koşullarda çalıştırılmalarına karşı gelişen tepkilerin bir ürünü olan 1 Mayıs'ın 1889'da 2. Enternasyonal tarafından işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak ilan edilmesinden bugüne kadarki sürece bakıldığında görülecektir ki, 1 Mayıs geleneği o tarihten bu yana 8 saatlik işgünü için mücadele talebini kat kat aşarak, işçi ve emekçilerin her türden baskı ve sömürüye karşı bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için; daha insanca bir yaşam ve çalışma koşulları için; özgürlük ve eşitlik için; işçi sınıfı ve emekçiler, ezilen halklar arasında uluslararası dayanışmayı geliştirmek için mücadeleyi yoğunlaştırdıkları bir mücadele günü oldu.

1 Mayıs uzun bir süre sermaye sınıflarının korkularının depreştiği günlerin başında geldi. Bu nedenle hükümetler 1 Mayıs'ı yasakladılar, kutlamaları kanla bastırdılar. İşçi ve emekçilerin üretimdeki yerlerinden kaynaklanan tarihsel rollerini oynamalarından korkan yönetimler, çoğu zaman 1 Mayıs'ı yasaklayarak güç gösterisinde bulunmaya çalıştılar. Fakat bütün bunlar, ulusal ve toplumsal mücadelelerde 1 Mayıs'ın direnişçi geleneğinin sürdürülmesini engellemeyemedi.

Değişen dönem ve koşullara göre 1 Mayıs'lar Fransa'da ırkçılığın kınandığı; İngiltere'de çalışma koşullarının iyileştirilmek istendiği; Almanya'da yabancı düşmanlığının mahkum edildiği ve 6 saatlik işgününün savunulduğu; Türkiye'de devrimci toplumsal dönüşümlerin vurgulandığı; Kürdistan'da ulusal ve toplumsal kurtuluş özlendilerinin haykırıldığı; Güney Afrika'da ırk ayrımcılığına karşı mücadelenin yoğunlaştırıldığı; Latin Amerika'da faşist diktatörlüklere karşı demokrasi şiarlarının dile getirildiği; SSCB, Vietnam, Küba, Çin, Angola'da enternasyonal dayanışma ve devrimci kazanımlara vurguların yapıldığı günler oldu, olmakta. Kimi ülkelerde ise devlet partisi durumundaki partiler Irak'taki Baas gibi ise, 1 Mayıs'ları kendi gerçek yüzlerini gizlemek, baskı ve zulümlerinin üstünü örtmek için kullandılar, kullanıyorlar. Fakat bu tür yönetimlerin kutlamaları 1 Mayıs'ların anlam ve önemine gölge düşüremedi.

Böylesi bir anlayışla 1 Mayıs'a bakıldığında onun dünya ulusal ve toplumsal mücadeleler sürecinin bir parçası ve de önemli bir dönüm noktası olduğu söylenebilir. Günümüzde de nedenleri ne olursa olsun, 1 Mayıs'lar ister yığınsal kutlansın veya kut-

lanmasınlar; hiçbir şey 1 Mayıs'a da kaynaklık eden idealler dahil genel olarak baskı ve sömürünün olmadığı bir toplum için her türden baskı, zulüm ve sömürüye karşı, değişen ülkelerin somut koşullarına uygun mücadelenin verilmesi gerektiğinin önemini azaltmaz. Çünkü 1 Mayıs'lar birer simgedir; görev ve sorumluluklar ise yılın her günü için geçerlidir.

İdealleri Halen Geçerli

Bugün 1 Mayıs'ı kutlarken onun tarihsel önemi ve güncelliğini doğru değerlendirmenin önemi büyüktür. Bilindiği gibi 1 Mayıs'ın, 8 saatlik işgünü için ABD'de yapılan genel direnişin ardından 1889'da işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak ilan edilip kutlanmaya başlamasından bu yana bir asırdan fazla geçmesine rağmen önemini koruyor. İşçi ve emekçilerin mücadele tarihinde günün değişen koşullarına göre farklı güncel anlamlar taşımasına rağmen

Tarihsel ve güncel boyutlarıyla 1 Mayıs'ı değerlendirip günümüz koşullarında mücadele ile bağını kurarken çok yönlü görevlerle karşı karşıya olduğumuz unutulmamalı. 1 Mayıs'a kaynaklık eden insanca yaşam özlemi bugün Kürdistan'da yaşamın her alanında süren ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde ifadesini buluyor. 1 Mayıs'ın mücadele geleneği, Kürt halkının kendi geleceğini özgürce tayin etme mücadelesinde yaşıyor, yaşayacak.

dünden bugüne önemini hep koruyan bir niteliği korudu, halen de korumaktadır.

1 Mayıs'ın Türkiye gibi bazı ülkelere sürekli yasak ve engellemelerle karşılaşması onun kitlesel kutlanmasını engellemeyemedi. Resmi ideolojinin bilinçli olarak onu sadece sosyalistlerin savundukları bir gün olarak lanse etmeye çalışması, değişik kesimlerde olumsuz imajlar yarattı; ama bugün Türk-İş ve Hak-İş'in bile 1 Mayıs kutlamaları için, geçmişle kıyaslandığında çok kapsamlı çabalar içinde olmaları, 1 Mayıs'a kaynaklık eden ideallerin günümüzde daha geniş kesimleri etkilediğini gösteriyor.

Böylesi bir genişleme nicelikten daha çok nitelikselidir. Geçmişte yüzbinlerin 1 Mayıs'larda meydanlara çıkması ile karşılaştırıldığında günümüzün ilgisi daha dar kapsamlıdır, fakat bunun 1 Mayıs'a kaynaklık eden ideallerden çok, özellikle sosyalizm adına uygulanan bazı politikaların iflasiyla girilen süreçte meydana geldiği de kaydedilmesi gereken bir gerçekliktir.

Bugün yaşadığımız süreçte gelişmeleri doğru değerlendirip kabul etmeliyiz ki, işçi sınıfı ve emekçiler adına uygulamaya konulan ve tarihsel önemi olan kimi kazanımlara rağmen uzun süre ayakta kalamayan, hem kendi içindeki kangrenleşmiş sorunların hem de dış etkenlerin yolaçtığı gelişmelerle yıkılan modellerin, bu yıkılışlarıyla yarattıkları moral, siyasi ve toplumsal sorunlar başta olmak üzere bir dizi nedenden dolayı bugün işçi sınıfı ve emekçiler açısından dünyada güçlü bir birlik, mücadele ve dayanışma yok; veya en

azından şimdilik görünen bu. Fakat gelişmeler bunun sürekli olmadığı ve olmayacağına gösteriyor.

Herşey bir yana 8 saatlik işgünü sorunu bile halen genelde çözümlenmiş değil. Kapitalizmin kimi alanlarda kendini yenileme -ki bunda başarısızlıklarına rağmen sosyalizm adına uygulamaya konulan politikalarla rekabetin belirleyici bir etkisi var- mekanizmalarını yaratabilmesi, onun yine de özde işçi sınıfı ve emekçiler, genelde halklar açısından tercih edilmesi gereken bir sosyo-ekonomik düzen olduğunu göstermiyor. Belli ülkelerde sosyal alanda tanınan veya alınan haklar, kimi süreçlere şu veya bu oranda katılımcılık yanıltıcı olmamalıdır. Dünyanın büyük bir çoğunluğu bırakalım, 8 saatlik işgünü, yüzde 30 ve 40'lara, hatta kimi ülkelerde yüzde 50'lilere varan işsizlik, ağır siyasal ve toplumsal sorunlar, insan yaşamı ve doğal çevreye büyük zararlar veren çevresel sorunlar ile içiçe yaşıyor. Ekonomik ve siyasal yayılmacılığın yarattığı sorunlar

çığ gibi büyüyor. Sosyalist sistemdeki çöküntü uluslararası sermaye açısından önemli olanaklar yarattı, ama ezilen çoğunluğun yaşamında kayda değer bir iyileşme olmadığı gibi, uluslararası alandaki siyasal, ekonomik ve toplumsal dengelessizlikler nedeniyle işçi ve emekçilerin yaşam koşulları reel olarak daha da kötüleşiyor.

Ulusal Açısından Güncelliği

Kürt halkı açısından bugün 1 Mayıs'ın evrensel anlamı yanında özgün bir anlamı da vardır. O da baskı ve zulme karşı mücadeledir, ulusal demokratik güçlerin birliğidir, hem tek tek parçalarda hem de Kürdistan genelinde Kürt sosyalist, devrimci ve yurtseverleri arasındaki dayanışma ve işbirliğidir. Tek yanlı ateşkes ve sonrasındaki gelişmeler nedeniyle Kürt ulusal demokratik muhalefeti bu yılın 1 Mayıs'ını ulusal diyalog ve işbirliği olanaklarının alabildiğince arttığı, Kürdistan genelinde ulusal bir otorite için engellerin bir bir ortadan kalktığı bir ortamda karşılıyor. Kürdistan'da geniş kitle gösterilerine izin verilmese de veya kitleler yığınsal kutlamalar gerçekleştirmeseler de, sendikalar ancak kendi lokallerinde 1 Mayıs'ı kutlasalar da ulusal demokratik güçler açısından 1 Mayıs mücadelesi, birlik ve dayanışma boyutlarıyla önem kazanıyor.

Kürdistan'da TC devlet terörünün durmadığı, köylerin boşaltıldığı, tek yanlı ateşkesle rağmen onlarca gerillanın öldürüldüğü, Tunceli'de olduğu gibi sağ yaka-

lanan 6 gerillanın bile yerinde infaz edildiği, dağların bombalandığı, zoraki göçlerin durmak bilmediği, Türkiye'nin metropol kentlerinde yerinde infazların gerçekleştiği bir ortamda 1 Mayıs'ı karşılayan halkımız, doğal olarak kendi özgün sorunları şahsında mücadelesini veriyor. Tabii ki genelde yaşanan bazı sorunların Kürdistan'daki etkileri de küçümsenemez. Geçmişte 1 Mayıs'ın özdeşleştiği kimi idealler adına yürürlüğe konulan politikalar şahsında yaşanan yenilgi ve gerilemelerin dünya işçi ve emekçileri gibi Kürt işçi ve emekçilerini etkilememesi düşünülemez ve bir Newroz'da yaşanan coşkun 1 Mayıs'ta dar kapsamlı da olsa görülmesini anlamak, bunun altında yatan gerçeği görmek gerekir.

1 Mayıs'ın diğer bir anlamı üzerinde de durmak gerekir. Ulusal sorun bugün Kürdistan'da birincil temel sorun olarak önümüzde duruyorsa; bu, hem günün hem de geleceğin toplumsal görevlerini ihmal etmeyi veya görmezlikten gelmeyi gerektirmez. Hele bu, sosyalistler açısından büyük bir öneme sahiptir. Evet sosyalistinden yurtsever dindarına kadar her Kürdün önünde duran esas görev, Kürt halkının bütün ulusal demokratik haklarına kavuşmasıdır ve bunun için mücadele yaşamın her alanında kararlıca verilmelidir.

Ne var ki bu sorunun bir yönüdür. Her türden baskı ve sömürüye karşı olduğunu söyleyen herkesin gözetmesi gereken diğer görevlerden biri de, toplumsal sürecin bugün için de kimi sorumlulukları gerektirdiğidir. Tüm ulusal demokratik haklarından yoksun olsa da Kürt işçisinin, yoksul köylüsünün, mevsimlik işçisinin ulusal kurtuluşa kadar ertelenemeyecek önemli temel sorunları vardır ve olacaktır. Kürt toplumunun bu kesimlerinin de her gün boğuşmak zorunda olduğu sorunları az değildir. Genel ulusal görev ve çıkarlara zarar vermeden özünde emek-sermaye, daha geniş kapsamı ile sömürülen-sömüren çelişkisinden kaynaklanan sorunlara karşı duyarlı davranmak da Kürt sosyalist ve devrimcilerinin üzerinde titizlikle eğilmeleri gereken bir görevdir.

Kürdistan işçi sınıfı ve emekçi halkı açısından 1 Mayıs'a kaynaklık eden ve onunla bütünleşen kimi ideallerin de küçümsenemeyecek önemi vardır. Emek-sermaye çelişkisi, evrensel insan hakları, enternasyonalizm, çevre ve kadın sorunları konusunda da görev ve sorumluluklar az değildir. En ağır baskılar altında olmamız bizlerin dünya sorunlarına karşı dar çıkarlar gözeterek seyirci kalmamızı gerektirmez. Kürdistan'dan binlerce kilometre uzaklıktaki Güney Afrika'da Nelson Mandela'nın Kürt halkı üzerindeki baskılar nedeniyle kendine verilmek istenen TC'nin "Atatürk Barış Ödülü"nü almayı reddetmesi bile, kimi görevlerin uluslararasılaşması açısından önemli bir göstergesi olsa gerekir. Ne ulusal inkarcılık ne de dar ve bencil milliyetçilik günümüzün ulusal ve uluslararası görevlerini yeterince yerine getirebilir. Dünyayı kendi davasını desteklediği için eleştirerek bunun için çok yönlü girişimler içine girip, günümüzün uluslararası temel sorunları konusunda üzerine düşeni, kendi gerçekliğini dikkate alarak yerine getirmemeye bırakalım sosyalizmin günümüzde de halen geçerliliğini koruyan idealleriyle, insan hakları savunuculuğu ile bağdaştırmak mümkün değil.

Tarihsel ve güncel boyutlarıyla 1 Mayıs'ı değerlendirip günümüz koşullarında mücadele ile bağını kurarken çok yönlü görevlerle karşı karşıya olduğumuz unutulmamalı. 1 Mayıs'a kaynaklık eden insanca yaşam özlemi bugün Kürdistan'da yaşamın her alanında süren ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde ifadesini buluyor. 1 Mayıs'ın mücadele geleneği, Kürt halkının kendi geleceğini özgürce tayin etme mücadelesinde yaşıyor, yaşayacak.

KULP'TA KÖYLER BOŞALTILYOR

KULP (Medya Güneşi) - Kulp bölgesinde köy boşaltmaları sürüyor, köyler nıyor, yakılıp yıkılıyor. TC güçleri 15-16 Nisan günlerinde Kulp'a bağlı bazı bombala

köylere baskınlar düzenleyerek bu köylerin hemen boşaltılmasını istediler. Baskınların yoğun olduğu Duderyan, ve 7 mezrası ile Dumilyan (Baloğlu) ve Şiranz (Güngeçti)'in hemen boşaltılmaları için, daha önce Tiyaxsê, Şerefka, Mahmika, Araşka ve diğer bazı köylerde yapılanlar örnek gösterilerek tehditler savruldu.

Gerekçe ise sözüedilen köylerin "atış alanı" içinde olmalarıdır. Kaymakam köylülerin başvurularını "Benim yapabileceğim bir şey yok" diyerek cevaplandırırken karakol komutanı "Bu köyler ateş alanıdır, boşaltacaksınız. Yoksa sonunuz hiç de iyi olmayacak, benden söylemesi" türünen bir açıklama ile "iç hareket"ı savunuyor.

"FİŞ"Lİ KÜRDE İŞ YOK

CİZRE (Medya Güneşi) - "Kazanan işçileri asgari ücretle çalıştıracam. Yapılacak iş kazma kürekle çalışmadır. Ayrıca güvenlik soruşturması iyi olmayanlar başvurmasını." Bu sözler tarım müdürlüğüne bağlı olarak geçici çalıştırılmak üzere işe alınması düşünülen insanlara karşı kaymakamın söyledikleridir. Kaymakam konuyla ilgili heyetin başkanlığını yapmaktadır.

Böyle düşünen kaymakamın başkanlık ettiği heyet "zor seçim" sonunda 8'i asil, 8'i yedek 16 kişiyi belirledi. Milyonlarca insanın soruşturmalara uğradığı, tutuklandığı, işkencelerden geçtiği, kısacası "fiş"li duruma düştüğü bir ortamda "fiş"lilere çalışma yolunun da kapatılması hiç kuşkusuz yeni deği; ama "demokratikleşme", "12 Eylül'ün izlerini silme" sözlerinin ortalıkta dolaştığı bir ortamda "fiş"li Kürtlere iş verilmesi bir dizi uluslararası anlaşmaya da aykırıdır. Görüştüğümüz insanlar bu durumu protesto ederek, bu tür uygulamalara derhal son verilmesini istediler.

HEYETA EWLEKARÎ YA NETEWÎ EMRAN DIBARÎNE

Navenda Nûçeyan- Konseya Ewlekarî ya Netewî (MGK) nivîseke nepenî (dizî) şand Sazgeha Perwerdê ya Bilind (YOK) . Vê nivîsa ku tê de emrên MGK'ê hene li rêvebiriyên unîversîteyên Tirk belav kir. Di nivîsê de MGK di pirsê yekîtiya netewî û dewleta Tirk de gazine xwe ji unîversîteyan dike û wan di vê pirsê de qels û pasîf dibîne. MGK li ser dîsîplîna unîversîteyan jî disekine; rektor, dekan û rêvebirên unîversîteyan di warê pêkanîna dîsîplînê de qels dibîne. Herweha MGK, xebatên unîversîteyan a li dijî tevgera netewî û demokratîk a Kurd jî naecibîne. MGK di vî emrê xwe yê nepenî de her meh ji unîversîteyan rapor dixwaze.

Çend xal (madde)ên ku di nav emrên MGK'ê de cih distînin ewha ne:

● Divê destûr neyê dayin ku kadroyên etnik û "parvekar" di nav unîversîteyan de çalakî nîşan bidin, xwendevan bi rêk bixin, di xebata îdarî û akademîk de cih bistînin.

● Hêzên "xerakir û parvekar" dixwazin ku civaniya unîversîtê bikşînin nav bûyeran. Pêwist e ku di vê mijarê de, di nav unîversîtê de konferans bîn çêkirin û xwendevan bîn agahdarkirin.

● Ji ber rewşa demokratîk a unîversîteyan, di pêşengiya hêzên "parvekar" de boyqûtên ders û xwarinan tîn çêkirin, forûm û lebatên girseyî tîn organîzekirin. Di van bûyeran de rektor, dekan û birêvebirên unîversîtê bi qasî ku pêwiste mudaxile nakin. Divê ku rêvebirin unîversîtê di vê pirsê de hessas bin.

ADRESİMİZ DEĞİŞTİ

Gazetemiz yeni yerine taşındı.
Yeni adresimiz ve telefonlarımız:

**İnebey Mah.
Valide camii sok.
No:50 Kat 4
Aksaray - İSTANBUL
Tel: 530 68 31 Faks: 631 25 15**

DUYURU

12 Mart'tan bu yana
Sağmalcılar
Cezaevi'nde tutuklu
bulunan Gazetemiz
Sahibi **Cemal Özçel-
lik**'in ilk duruşması 12
Mayıs günü saat
10.30'da İstanbul 3
Nolu DGM'de başliya-
caktır.
Basına ve kamuoyu-
na duyurulur.

PANORAMA

Osman AYTAR

Li Pey Mirina "Nîv-Kurdekî"

Mirina serokkomarê TC'ê Turgut Ozal di gelek waran de bû sebebê munaqaşeyên nû. Hin kesên ku li hember Ozal bûn ji pesnê wî dan, "başiyên" wî gihandin erd û asîman.

"Reformîstî", "liberalî", "demokratî" û "hemdemî" ya Ozal, bi rojan di gotar, nûçe û programên televîzyon û radyoyê de hat munaqaşekirin. Hinekan di gel hin xusûsiyetên "baş" ên Ozal, nebaşî û çewtiyên wî ji anîn ziman, lê ew ne zêde bûn.

Têkiliyên Ozal û doza Kurdan jî di van munaqaşeyan de cihê mezin girt. Li gor hinekan mirina Ozal wê tesîreke negatîf di xebatên çareserkirina doza Kurdan de bileyize. Hinekan jî gotin ku; "Erê mirina Ozal bêwext bû, lê pêvajoya çareserkirina doza Kurdan wê dom bike." Hin kemalist û şovenîstên Tirk, dîtin û pêşniyarên Ozal ku di derheqê doza Kurdan de hebûn bi tundî rexne dikirin.

*

Gelo rastiya Ozal çi bû? reformîstî yan liberaliya Ozal divê çawa bê nîrxandin? Ma Ozal "demokrat" bû? Rola Ozal di pêvajoya faşizma 12'ê Îlonê de çi bû? Ji bo çi Ozal xwe nêzî doza Kurdan nîşan dida? Bêguman di vî warî de pirs û pirsgerêk pîr in.

Berî her tiştî divê meriv bibîne û bibêje ku, Ozal di hin tiştan de ji serokkomarên TC'ê yê berê cuda bû. Dîtin û pêşniyarên Ozal çi dibin bila bibin, divê bê qebûlkirin ku, Ozal di hin waran de ji munaqaşeyan re vekirî bû. Hin edetên TC'ê yê ku nîşanê "ciddiyeta" wê bûn, ji terefê Ozal ve hatin xerakirin. Ozal him di babeta jiyana xwe ya şexsî de, him jî di meşandina karûbarê serokwezîrî û serokkomarî de gelek tabû ji holê rakir.

Lê Ozal tenê ne ev bû û ev "cudabûn" bi serê xwe ne hewceyî pesndayînê ye. Ozal divê bi politikayên xwe yê ku di warên siyasî, îktisadî û civakî de meşand û di meşandina wan de bû wasite, bê şîrovekirin.

*

Wekî tê zanîn Ozal ji darbeya 12'ê Îlona 1980'an heta mirina xwe di hemû politikaya û kirinên dewleta Tirk de cihê xwe, hindik an zêde, girt. Ozal piştî vê darbeya faşîst bû alîkarê serokwezîr û berpirsiyariya ekonomiyê hilgirt. Ozal parastvaniya "ekonomiya piyasaya serbest"-ku bi navê "Biryarên 24'ê Çileyê Paşîn" jî tê nasîn- kir û di vê pêvajoyê de rolekî sereke leyist. Di hilbijartinên 1983'an de partiya Ozal pîrrianiya dengên girt û Ozal bû serokwezîrê Tirkiyê. Heta 1989'an serokwezîrtiya Ozal dom kir û 1989'an de Ozal di şûna Kenan Evren de bû serokkomar. Di hilbijartinên giştî yê Çiriya Pêşîn a 1990'î de partiya Ozal hunda kir û hukûmata DYP-SHP hat ser hukum. Ozal heta mirina xwe bi vê hukûmatê re kar kir.

Wexta ku em vê pêvajoyê bi tevayî şîrove bikin, wê baş xwanê bike ku Ozal ji bo parastina sermayedaran û berjewendiyên TC'ê yê esasî gelek tişt kirin û daye kirin. Ew berî her tiştî, yek ji şîrîkên sücên faşizma 12'ê Îlonê ye. Di dewra Ozal de çi bûn? Rewşa karker û xebatkarên xerabtir bû. Sermayedarên Tirkiyê gelek fersendan bi dest xistin. Li Kurdistanê Bakur sazîyên wekî Walîtiya Herêmî, Timên Xusûsî, Ordiya Taybetî, Sîstema Gundparîziyê di dewra Ozal de çêbûn, nêzî sedî 50'yê Ordiya Tirk li Kurdistanê cîwar bû û bi van sazîyan ve şerê qirêjî-ku bu sebebê kuştina bi dehhezaran Kurd, valakirina gundan, girtin û îşkencekirina sedhezaran Kurdan- hat meşandin. Di dewra Ozal de çend caran Ordiya Tirkan êrişî Kurdistanê Başûr kir.

*

Ozal şovenîst an kemalist ne bû, lê ne demokrat bû jî. Dest bi munaqaşeyên di derheqê doza Kurdî kirin jî ne nîşana "demokratî" ye. Bi salan Ozal li ser hukum bû, lê him behsa doza Kurdan nekir, him jî bi her awayî xwest ku tevgera netewî ya Kurdan bipelçiqîne. Piştî Şerê Xelîcê Ozal bi aşkerayî bi doza Kurdan re alaqedar bû, lê ev ji samîmiyet û demokratiya wî nedihat. Ozal wekî bazirganekî bi hesab bû, pêşeroja berjewendiyên TC'ê û yê hevalbendên wê baş didit. Ne ji bo parastina mafên Kurdan, ji bo berjewendiyên TC'ê û hin dewletên ku hesabên wan li ser Rojhilata Navîn hene behsa çareserkirina doza Kurdî dikir, têkiliyên Tirkiyê û Kurdistanê Başûr diparast.

Di aliyê demokrasiya tevayî de jî Ozal parastvaniya yasax û astengan kir. CMUK (Kanûna Üsilî ya Muhakemeyên Cezayî) û kanûnên ku li gor peymanên ILO (Rêxistina Kar a Navnetewî) hatin çêkirin, ji alî Ozal ve hatin wetokirin. Ozal li hember girtina Girtîgeha Eskişehirê derket. Sextekarî, bertîl, bêûsilî, xapandin di dewra Ozal de bûn awayê jiyane. Û hwd...û hwd...

Di gel van tiştan meriv dikare bi kurtayî bibêje: Di pêvajoya çareserkirina doza Kurdan a bi TC'ê re danûstandinê de, ku ji bo nûnertiya TC'ê îmkanê hilbijartina Kurdan hebiya, di şûna Demirel, İnonu, Cindoruk, Ecevit de divê Ozal bihata tercîhkirin. Yanî di bazarvaniyê de meriv dikaribû bi Ozal re hin tiştan bibe serî; di navbera politikayên wî de Kurdan dikaribû bi şiyarbûnê û zanebûnê hin fersendan bi dest bixin. Ku "başiyek" Ozal hebûya, ev bû.

Tevgera netewî ya gelê Kurd îro di qonaxek dîrokî û hassas de derbas dibe. Ev qonax dîrokî ye, lewra encamên bûyerên îroyîn bi hemû awayî dikarin di jiyana netewî ya Kurdan de guhartinên gelek girîng pêk bînin. Dîsa ev merhele pirr hassas e; lewra hesab, pîvan, berpirsiyarî û hişyarî dixwaze.

Qet şik tune ye ku bi xebat û tekoşîna deh salan, bi fedekarî, bi biryardarî û bi berxwedana netewî, pirs Kurdîstanê di qada netewî û navnetewî de ciyekî girîng standiyê û ketiye rojeva hemû dinê. Heke îro em dikaribin ji çareseriyê pirsê qal bikin, ev bi xwe jî serkeftinek e. Lê belê ev serkeftin, ku bi çareseriyek rastîn ve neyê girêdan û di warê siyaseta navnetewî de resmîyeteke nestîne, çî heft e ku dê pirr tiştan îfade neke û guhartinên bingehîn bi xwe re neyne. Bêguman çareseriyek siyasî ya rastîn jî bi mafê çarenûsiya gelê Kurd ve girêdayî ye.

Divê tu car neyê ji bîrkirin ku mafên netewî yên Kurdan bi yek derbekê ji wan nehatin standin. Bîndestkirina Kurdan, pêparkirina mafên wan ên netewî û mirovî, parvebûna Kurdistanê pêvajoyek dîrokî ya dûr û dirêj e. Di gel ku hin deverên Kurdistanê hê di qirnê 17'an de ketin bin desthilatdariya dewletên dagirker, deverên wekî Dêrsimê heta serhildana 1937'an azadiya xwe parastin û di ber xwe dan. Ev newekheviya ku bi rastiya civakî, erdnîgarî û dîrokî ya Kurdan ve girêdayî ye, îro jî wekî nimûneyek balkêş li ber çavan e. Rewşa tevgera Kurdistanê Başûr û hersê perçeyên Kurdistanê yê din jî hevdu cihêtir in.

Tirkiye û tevgera Kurdan a bakûrê Kurdistanê

Dewleta Tirk, li ser pêmahiya (mîrasa) dewleta Osmanî ava bû û siyaseta nijadperest a Îttîhad û Terakkî pejirand, vê siyaseta înkâr û qirkirinê meşand. Netewên Ermenî û Kurd, hê di dema avakirina dewleta Tirk de rastî qirkirinên mezin bûn û daxwazên wan ên netewî bi xwînê hatin rawestandin. Ji demêkê bi şûn de, di nav sînorên Tirkiyê de gelê Ermenî jî ber qirkirin û koçkirinan bêhêz ket; lê berxwedana Kurdan nesekînî. Ne Kurdan dev ji berxwedana xwe berdand û ne jî dewleta Tirk dev ji hovîtiyên xwe... Heta ku pirs hat û gihîş roja me; ket rojeva dinê û qarekerek navnetewî stand.

Bêshûdiya herî mezin a Kurdan li hember êrîş û siyaseta hovane ya dijmin pêkneanîna yekitiyên xurt bûn. Êşa yekitiyê di hemû serhildanên Kurdan de jana bi kul bû. Dewleta Tirk jî vê qelsîtiya Kurdan herdem îstifade kir. Di serhildana Bedirxaniyan de pismamê Berdirxan Beg, Elîşêr, di Serhildana Şêx Seîd de bacanaxê Şêx Seîd, Qasim, di serhildana Dêrsimê de biraziyê Seyid Riza, Rayber (Rehber) bi hêzên dewleta dagirker re hevkarî kirin

AŞTÎ, YEKÎTÎ Û TEKOŞÎNA NETEWÎ

● Şervan POLA

û di têkçûna tevgera siyasî ya Kurdan de rolên sereke leyiztin. Bêguman divê mirov Elîşêr, Rayber û Qasim wekî şexsan nebîne, herdem li pey wan hin eşivên Kurd û piştgirên wan hebûn.

Li bakûrê Kurdistanê himên rêxistinên hemdem piştî 1970'an hatin avêtin. Tevgera rêxistinî di navbera salên 1970 û 1980'an de li ser bingehên îdeolojîk pêşve çû; rêxistinên netewî yên cûr bi cûr hatin avakirin. Di warê tekoşîna siyasî de ev merheleyek girîng bû; lê kêmasî û çewtiyan jî xwe nîşan didan, carna ev kêmasî û çewtî di pêşiya xebat û tekoşîna de dibûn asteng û diman. Tekoşîna îdeolojîk a hêzên siyasî yên Kurd ên li dijî hevdu, hin deman digihîşt merheleyek wusa ku xebata

yonan Tirk û Kurdan armancek bîngehîn û stratejîk e. Çiqas rê û metodên tekoşîna yên cihê ji alî PKK'ê û PSK'ê de hatibin pejirandin jî, di teoriyê de ev herdu rêxistin jî hevdu ne dûr in. Ji ber vê yekê divê ku protokola navbera van herdu hêzan wekî bûyereke xerîb û dûr neyê dîtin, Neyênîya herî mezin heta niha li dijî hevdu bikaranîna zimanek nebaş bû; pêwîste ku di demê kurt de ev pirs bîne çareserkerin û hêzên siyasî yên Kurd cihêtiyên xwe yên îdeolojîk, di riya yekîtiyê û dostaniya polîtîk de wekî asteng nebînin. Divê neyê ji bîrkirin ku kulturek yekîtiyê heye.

Encamên nimûna hêzên Kurdistanê başûr bi xwe jî nîşandan ku di tekoşîna netewî ya gelê Kurd de

Divê berpirsiyarên siyasî yên Kurdan bi gotinên "Wê dewleta Tirk di riya çareserkerina pirsê Kurdî de hin gavan bavêje, lê hêdî hêdî" neyên xapandin. Dewleta Tirk a ku di yek şevê de, bi darbeyeke leşkerî dikare hemû mafên mirovî û demokratîk ê gelê Tirk û Kurd ji wan bistîne û Tirkiyê bike zîndan; dîsa dikare di rojê de mafên netewî yên gelê Kurd bipejirîne û li gor peymanên navnetewî ji mafê çarenûsiya gelê Kurd re hurmet nîşan bide.

rêxistinî ji armanca xwe dûr diket. Mirov dikare bibêje ku rêxistinên Kurdan demêke dirêj taybetiyên eşîrtî û feodaltî ji ser xwe neavêtin û di riya yekîtiya netewî de mesafeyek baş nesitandin. Di cihê ku ewê sîstema eşîrtî û feodaltiyê bi hemû têkiliyên xwe ji holê bê rakirin û li hember vê sazûmana paşdemayî tekoşîn bê dayin, têkilî û taybetiyên eşîrtî û feodaltiyê bi wasita rêxistinên siyasî yên Kurd jî hatin meşandin an van rêxistinên di vî warî de rolên xwe yên pêşengî neanîn cih.

Piştî şerrawestandina yekalî ya PKK'ê, di demê gelek kurt de di navbera PKK'ê û PSK'ê de protokolek hat îmzekirin. Ve protokolek pirsê yekîtiya hêzên siyasî yên Kurd bêtir rojane kir. Ev herdu rêxistin di metodên tekoşîna siyasî de jî hevdu dûr bûn; lê di armanca stratejîk de van salên dawî bêtir nêzî hevdu bûbûn. Her çiqas di bernama PKK'ê de Kurdistanê serbixwe hebe û ev şîar jî alî hin pêşengên PKK'ê yên wekî Mazlûm Dogan ve wekî armancek stratejîk a jênager hatibe dîtin jî, di xebata siyasî ya van salên dawî ya PKK'ê de daxwaza federas-

yekîtiyê pêwîstiyak pirr girîng e. Li başûrê Kurdistanê heta ku yekîtiyê netewî pêk nehat Kurdan serkeftinên mayî bi dest nexistin û di siyaseta navnetewî de hebûnek baş nîşan nedan. Li Kurdistanê Başûr, heke îro Kurdan parlamento û dewleta xwe avakiribin, ev encamek yekîtiyê ye.

Yekîtiyê siyasî ya Kurdan wê jî hemû awayî ve tekoşîna netewî bi pêş bixe. Berî her tiştî îddîyên dijmin ên terorîzekirina xebat û tekoşîna siyasî ya Kurdan, wê bi hêsanî bikaribin bîne pûçkirin. Di dema pêkanîna eniyek netewî ya ku bikaribe nûnertiya hemû rêxistinên Kurdan bike de, îddîyên dijmin ên bêbingeh û nerast wê tesîr û pêbaweriyê xwe hunda bikin. Di mercên îroyîn de dijmin bi hêsanî dikare tekoşîna çekdarî ya ku ji alî rêxistinekê de tê dayin ji tevgera netewî û demokratîk a Kurdan cihê bide nîşandan û di warê navnetewî de piştgirî bistîne; lê dema ku tekoşîna çekdarî bi biryara eniyek netewî ya Kurdan bê meşandin, wê der û dor li dijmin teng bibe û hêza manevraya xwe hunda bike.

Tekoşîna netewî, xebata siyasî û demokratîk

Herwekî tê zanîn di 11'ê Adara 1970'an de li Kurdistanê Başûr di navbera Kurdan û dewleta Iraqê de danezanek otonomiyê hat îmzekirin. Dewleta Iraqê bi vê danezanê ji bo Kurdan biryara otonomiyê pejirand, lê di pey de dewleta Iraqê tu mercên otonomiyê û daxwazên Kurdan neanî cih. Ji demêkê bi şûn de, di 1975'an de dîsa di navbera Kurdan û dewleta Iraqê de şer dest pê kir. Lewra dewleta Iraqê keysa xwe dîtibû û bi Peymana Cezayirê jî piştgiriya dewletên dagirker û dinê standibû.

Pêvajoya siyasî ya navbera salên 1970 û 1975'an, di dîroka tekoşîna netewî ya Kurdistanê Başûr de ciyekî girîng distîne. Ev pêvajoyê ji bo me Kurdan tije ders e. Nemaze di warê tekoşîna çekdarî û şerrawestandinê de nimûna danezana 1970'yan û encamên wê divê neyên jibîrkirin, ji dîroka xwe ders standin; çewtiyan dubarenekin û tekoşîna bipaşnexistin di vê nuqte de girîng û bi mane ye.

Xuya ye ku piştî şerrawestandina PKK'ê, dewleta Tirk dixwaze ku tekoşîna çekdarî ya Kurdan bi hemû awayî tasfiye bike. Dewleta Tirk jî niha ve ketiye nav hewldanek mezin. Pirsê çekdanîna gerîla û xwe spartina qanûnên Tirk, ji rojeva çapemeniya Tirkî ve nakeve xwarê. Di gel ku hê di pirsê mafên gelê Kurd û warê demokratîk bûyinê de tu gav nehatine avêtin, dewleta Tirk dixwaze ku bi "Qanûna Poşmanbûnê" çek bi PKK'ê bide danîn. Generalê sermezînê ê meşî biçûk Dogan Gureş hê jî dibêje "Pirsê Kurdî tune ye, pirsê Başûrê Rojhilat heye. Ku ew jî çiyar de neyên xwarê emê wan jî çiyar de neyên xwarê." Ev gotin bi xwe jî armanc û niyeta dewleta Tirk radixin ber çavan.

Dewleta Tirk, tekoşîna Kurdan a ku nikare bi metodên leşkerî û qirkirinan bide sekinandin, dixwaze bi kedîkirinan bîne rê. Di vî warî de legalîzm metoda herî kêrhatî ye. Tevgera Kurdan a bê hêza leşkerî li tu deverê Kurdistanê nikare xwe bisîpêra dewletên dagirker. Ji bo parastina berjewendiyên gelê Kurd; bê bikaranîna an neyê bikaranîna hêzek leşkerî ya xurt pêwîstiyê zarûrî ye. Xwesipartîna zagonên dewletên dagirker, ji serî de têkçûnê pejirandin e.

Divê berpirsiyarên siyasî yên Kurdan bi gotinên "Wê dewleta Tirk di riya çareserkerina pirsê Kurdî de hin gavan bavêje, lê hêdî hêdî" neyên xapandin. Dewleta Tirk a ku di yek şevê de, bi darbeyeke leşkerî dikare hemû mafên mirovî û demokratîk ê gelê Tirk û Kurd ji wan bistîne û Tirkiyê bike zîndan; dîsa dikare di rojê de mafên netewî yên gelê Kurd bipejirîne û li gor peymanên navnetewî ji mafê çarenûsiya gelê Kurd re hurmet nîşan bide.

DIYARBAKIR'DA SAĞLIKÇI SÜRGÜNÜ

DIYARBAKIR (Medya Güneşi)- Öteden beri TC'nin başvurduğu memur sürgünü son dönemlerde özellikle sağlık alanında yoğunlaşmış görünüyor. 657 Sayılı Yasa'nın 76. maddesi ve Sağlık Bakanlığı'nın "Tayin ve Atama Yönetmeliği"nin 9-A bendi gerekçe edilerek yapılan sürgünler Diyarbakır'daki demokratik kitle örgütlerinin tepki ve protestolarına neden oluyor. Sürgün yerinin genellikle Yozgat, Tokat, Çankırı, Çorum ve benzeri illerin olduğuna dikkat çekilerek bunun çalışanları hem mağdur bırakmaya hem de yıldırma-ya yönelik olduğu belirtiliyor.

Sürgün edilenlerin yerine yenilerinin atanması da yörede olumsuz karşılıyor ve bunun halkın sağlık hizmetlerine yönelik bir saldırı olduğu konusunda görüşler çakışıyor.

Diyarbakır Tabipler Odası Başkanı Dr. Mahmut Ortakaya tarafından 16 Nisan günü yapılan basın açıklamasında, sağlık çalışanlarına yönelik sürgün politikasına dikkat çekilerek durumun bir mektupla Sağlık Bakanlığı'na bildirildiği ifade edildi.

Diyarbakır'da bulunan demokratik kitle örgütlerinin temsilcileri ise 24 Nisan'da yaptıkları açıklamada sağlık çalışanlarına yönelik politikaları somut örneklerle gözler önüne sererek bu uygulamanın derhal durdurulmasını istedikler, 1992 yılı içinde ve Nisan 1993'te sürgüne gönderilen sağlık çalışanlarının listesini basın mensuplarına dağıttılar. Av. Sedat Aslantaş (İHD Şube Sekreteri), Av. Hüsnüye Ölmez (HEP İl Sekreteri), Av. Mesut Değer (CHP İl Başkanı), Sebgetullah Seydaoğlu (ANAP İl Başkanı), Nevzat Latifeci (SHP İl Yönetim Kurulu Üyesi), Mehmet Ali Kaya (Tüm Bel-Sen Şube Başkanı), A. Kazım Özbay (RP İl Saymanı), Mehmet Tekin (Tüm Maliye Sen Şube Başkanı), Mehmet Işıktaş (İDM Haber Sen), Saffet Çerçi (DYP Merkez İlçe Başkanı), B. Zülküf Karakoç (Harb İş Şube İl. Başkanı), Yüksel Zengin (Eğit-Sen Şube Sekreteri), Hasan Gürlek (Sağlık Sen Şube Başkanı), Mehmet Almak (Tarım Sen), Yusuf Karahan (Makina Müh. Odası Bölge Başkanı), Zülküf Kılıç (Yol-İş 2 Nolu Şube Başkanı), Vecihi Aydoğan (Demiryol Sen), Sadık Yaşar-Hasan Balsak-Nevef Uçar (Tarım-İş Sendikası), Sabahattin Kaya (İnş. Müh. Odası Şube Sekreteri), Kemal Acil (Mimarlar Odası Başkanı), Seyfettin Biçer (Esnaf Odaları Temsilcisi), Av. Cemşit Bilek (Diyarbakır Bölge Barosu), Halil Öztöpalan (Yol-İş 2 Nolu Şube Başkanı), Sait Kaya (Petrol-İş Sendikası), Ercan Bergin- Tahir Kırca (Tüm Sosyal Sen) tarafından imzalanan basın açıklamasında şöyle deniliyor:

Diyarbakır'da son günlerde sürgün uygulamaları tekrar gündeme gelmiş bulunmaktadır. Sürgünler tüm kamu çalışanlarını kapsamasına rağmen şu anda sağlık çalışanları üzerinde yoğunlaştığı gözlemlenmektedir. Şu ana kadar 17 sağlık çalışanının sürgün edildiği ve bu sayının daha da artacağı endişesini taşımaktayız.

Diyarbakır'da sağlıklı yaşam koşulları gün geçtikçe bozulmaya devam ediyor. Kentin yetersiz ve düzensiz alt yapısı kırsal kesimden kente doğru olan yoğun ve zorunlu göç, buna bağlı sağlık sorunları, yetersiz sağlık hizmetleri (yetersiz sayıda personel, araç-gereç ve yetersiz sağlık kuruluşları), çarpık kentleşme, çevre kirliliği ve tüm

olumsuzluklara eklenen sağlık çalışanlarına yönelik sürgün uygulamalarıdır.

Son sürgünlerin amacı ve sonuçları, daha önceki sürgünlerden farklı değildir. Bu sürgünlerden hem halk zarar görmekte ve hem de sürgüne uğrayanlar mağdur olmaktadır. Bu yüzden sürgünleri iki ayrı açıdan değerlendirmek gerekmektedir. Birincisi; halk açısından değerlendirmek, ikincisi de bu uygulamaya maruz kalanlar açısından değerlendirmek gerekmektedir.

Bölge halkı sürgünlere yabancı değildir. Ve sürgünlerin halka verilmiş bir nevi ceza olduğunu da iyi bilmektedir. Bunu Diyarbakır'da yaşayanlar için somut bir örnekle gösterebiliriz. Bu örneği en son 7 sürgün daha yaşayan Diyarbakır Çocuk Hastane'sinden verebiliriz.

Diyarbakır nüfusunun %49'u 0-14 yaş grubu arasındadır (1989 verilerine göre). Buna karşılık sadece bir çocuk hastanesi bulunmaktadır. Hastane 75 yatak kapasitelidir. Enfeksiyon hastalıklarının sık görüldüğü bir il olmasına rağmen hastanedeki intaniye servisinde sadece 15 yatak bulunmaktadır. Hastanede 3'ü kadrolu, biri geçici görevli 4 uzman ve 12 pratisyen hekim görev yapmaktadır. Günlük, toplam 3 poliklinikte 180 hasta muayene olmaktadır. Bazen bu sayı 300'e kadar çıkabilmektedir. Hastanede çalışan doktor, hemşire ve diğer personeller hem kendi kapasitelerinin üzerinde görev yapmakta, hem de hastane kapasitesini zorlamaktadırlar.

Çocuk hastanesindeki bu eksikliklere rağmen 1 doktor, 7 ebe-hemşire, 2 anestezi teknisyeni, 2 laboratuvar teknisyeni ve bir memur sürgün edilmiştir. Çocuk hastanesindeki bu durum diğer hastaneler ve kamu kuruluşları için de geçerlidir.

Bu durum sağlık kuruluşlarından halka verilen sağlık hizmetini aksatmaktadır. Sürgün edilenlerin hepsi bölgenin insanıdır. Sürgünlerin bir amacı da bölge halkı ile kamu çalışanlarını birbirlerine yabancılaştırmaktır.

Sürgünler genellikle Orta Anadolu'ya (Yozgat, Tokat, Çankırı, Çorum vb.) gönderilmektedir. Bu sürgünlere karşılık bölgeye yeni atamalar olmamıştır. Bölgeye tayini çıkan (özellikle doktorlar) ya istifa etmekte ya da yerlerini değiştirmektedirler. Sürgünlerde Orta Anadolu'nun seçilmesi sürgüne uğrayanları mağdur etmeye yöneliktir.

Sürgün edilenlerin bir ikisi hariç tümü sendikal faaliyetlerde bulunanlardır. Haziran 1992'de başlayan sürgünlerde sendika başkanı ve bir yönetim kurulu üyesi ile beraber 17 sağlık çalışanının daha sürgünü gelmiştir.

Sürgün kararnamelelerinde gerekçe "657 sayılı DMK'nin 76. maddesi" ve "Sağlık Bakanlığı'nın Tayin ve Atama Yönetmeliği'nin 9-A bendi" olarak gösterilmiştir. 76. maddenin açıklama bölümünde "yer değiştirme sureti ile veya aynı yerdeki bir başka göreve atama, idareye tanınmış olan ve en geniş yetkilerden birisidir. Buna karşın memur güvencesini tümünden ortadan kaldıran idari bir işlem olması nedeniyle de en geniş ölçüde kötüye

kullanılan bir yetkidir" denilmektedir. Sürgün uygulamalarında yaklaşım bu anlamdadır. Bölgemizde sağlık personeline ihtiyaç vardır. Bölgede çalışan personel sayısı Türkiye ortalamasının çok çok altındadır. Bu kadar acil personel ihtiyacı olan bir yerden, personel ihtiyacı daha az olan yerlere tayinler yapılamaz.

Atama ve nakil yönetmeliğinin 9-A bendinde "Haklarında adli, inzibati ve idari soruşturma sonucunda yerlerinde çalışmaları sakıncalı görülenlerin görev yerlerinin değiştirilmesi" denilmektedir. Ancak sürgün edilenlerin çoğu bu tür soruşturmalara maruz kalmamış, bu tür soruşturmaya maruz kalanlara da herhangi bir ceza uygulanmamıştır.

Resmi gazetenin 11 Aralık 1992 tarih ve 21432 mükerrer sayısında İLO'nun 87 ve 151 sayılı sözleşmelerinin yürürlüğe girdiği kamuoyuna açıklanmıştır. Bu maddeler memurlara sendika kurma hakkı tanımaktadır. Koalisyon hükümetinin programında memurların sendikal çalışmalarının destekleneceği belirtilmişti. Ayrıca Sağlık Bakanlığı'nın 5.12.1992 tarih ve 435 sayılı genelgesi ile memurların sendikal çalışmalarından dolayı sürgün edilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Sürgün edilenlerin sendikal faaliyetlerde bulunan kişiler olmaları, İLO'

nun kabul edilen 87 ve 151. maddeleri ve Sağlık Bakanlığı'nın genelgesi ile çelişmektedir. Bu da hükümetin samimi olmadığını kanıtlar.

Sürgünlerin bir diğer boyutu da olağanüstü hal bölgesinde uygulanan anti demokratik uygulamaların bir uzantısıdır.

Halkımıza, Sürgün uygulamaları en fazla halka zarar vermektedir ve sürgünler devam edecektir. Sürgünler bir nevi halka verilmiş cezadır. Bu yüzden sürgün uygulamalarına karşı en güçlü sesin halktan gelmesi gerektiğine inanıyoruz. Halkımızla birlikte bu uygulamaların karşıındayız ve bu sürgünlerin derhal geri alınmasını istiyoruz.

Koalisyon Hükümetine, Güneydoğu'da halk ile kucaklaştığınızı söylüyorsunuz. Bölgede demokratikleşmeyi gerçekleştireceğinizi beyan ediyorsunuz. Maalesef uygulamalarda her zaman bunun tersini yaşıyorsunuz. Halkımızla birlikte bu uygulamanın karşındayız ve bu sürgünlerin derhal geri alınmasını istiyoruz.

Bizler aşağıda imzaları bulunan demokratik kitle örgütleri, sendikalar ve siyasi parti temsilcileri olarak bu uygulamalara karşı olduğumuzu ve bundan sonra bütün anti demokratik uygulamalara karşı sessiz kalmayacağımızı basın mensupları önünde beyan ederiz.

1992 Yılı İçerisinde Sürgün Edilen Sağlık Çalışanları

Adı Soyadı	Mesleği	Çalıştığı Yer	Sürgün Edildiği Yer
1- H. Sıraç Akkoyun	Sağlık Tek.	Sağlık Müdürlüğü	Tokat
2- İhsan Çakar	Sağlık Tek.	Sağlık Müdürlüğü	Çankırı
3- Necati Aydın	Sağlık Tek.	Sağlık Müdürlüğü	Çorum
4- Rahime Şimşek	Hemşire	Çocuk Hastanesi	Gümüşhane
5- Makbule Kaplan	Hemşire	Çocuk Hastanesi	Amasya
6- Sidar Altıntaş	Laborant	Çocuk Hastanesi	Amasya
7- Ayhan Ay	Hemşire	Çocuk Hastanesi	Kastamonu
8- Fatma Alicioğlu	Hemşire	Çocuk Hastanesi	Çankırı
9- Fatma Demirel	Röntgen Tek.	Çocuk Hastanesi	Tokat
10- Sevgi Bingöl	Laborant	Çocuk Hastanesi	Amasya
11- Müslüme Kaplan	Hemşire (Ebe)	Kulp Sağlık Ocağı	Erzurum
12- Adem Nargileçeken	Hizmetli	Mermer Sağlık Çoçağı	Nevşehir
13- Ahmet Özdemir	Sağlık Tek.	Şehitlik Sağlık Ocağı	Tokat
14- Ramazan Kaval	Soför	Göğüs Hastanesi	Burdur
15- İsmail Özgen	Sağlık Tek.	Kulp Sağlık Ocağı	Çorum
16- Enver Özavcı	Sağlık Mem.	Hazro Sağlık Ocağı	Amasya

Nisan 1993 Ayı İçerisinde Sürgünü Çıkanlar

1- Veysi Ülgen	Doktor	Çocuk Hastanesi	Çankırı
2- Nursel Fidan	Hemşire	Çocuk Hastanesi	Konya
3- Hacer Özdemir	Hemşire	Çocuk Hastanesi	Çankırı
4- Ayten Bulut	Hemşire	Çocuk Hastanesi	Kırklareli
5- Keriman Çelik	Hemşire	Çocuk Hastanesi	Kırklareli
6- Sadık Karadaban	Memur	Çocuk Hastanesi	Amasya
7- Dorşin Yalçın	Doktor	Devlet Hastanesi	Sivas
8- Hasan Dursun	Doktor	Devlet Hastanesi	Sivas
9- Hasan Doğan	Laborant	Devlet Hastanesi	Yozgat
10- Serdar Koçyiğit	Laborant	Devlet Hastanesi	Çankırı
11- Sedat Karakoyun	Laborant	Devlet Hastanesi	Çorum
12- Aynur İspir	Hemşire	Devlet Hastanesi	Yozgat
13- Vedat Yurttaş	Doktor	Devlet Hastanesi	Yozgat
14- Abdullah Aslan	Hasta Bakıcı	Devlet Hastanesi	Tokat
15- Zülküf Ekin	Hasta Bakıcı	Devlet Hastanesi	Afyon
16- İlyas Ülgen	Doktor	Diş Polikliniği	Kırşehir
17- Ali Baran	Memur	Sağlık Müdürlüğü	Kırşehir

Not: Kesin olmamakla birlikte çok sayıda sürgünün henüz açıklanmadığı söylenmektedir.

17 Mart'ta yaptığı basın toplantısında 20 Mart'tan başlamak üzere tek yanlı olarak ateşkes ilan eden PKK Genel Sekreteri'nin bu sürenin bitiminde 16 Nisan'da düzenlediği basın toplantısında ateşkesi süresiz uzatması, konuya ilişkin tartışmaları yoğunlaştırdı. Bu arada Kürt ulusal demokratik güçleri arasında işbirliği ve diyalog sürecinin gelişmesi, konuya ilişkin umut ve beklentileri artırıyor.

Muhabirlerimiz Diyarbakır'da bazı demokratik kitle örgüt temsilcileri; esnaf, çiftçi, aydın ve serbest meslek sahipleriyle görüştüler. Muhabirlerimize görüşlerini belirtenler ateşkesi olumlu bulduklarını ve bunun Kürtlerin kendi haklarına kavuşmasında bir başlangıç olmasını umduklarını belirttiler.

Dr. Mahmut Ortakaya (Diyarbakır Tabipler Odası Başkanı): Sorunuzla ilgili odamızın görüşünü özet olarak sunmak istiyorum.

1- Başbakan ve başbakan yardımcısının bölgeyi ziyaretlerinde halkın ilgisini; bölge insanının barıştan yana demokratik açılımların başlayacağı umudunu içeren tavrı olarak değerlendirmek gerekiyor. Gerilimin kaynağı savaştır ve onu doğuran nedenlerdir. Halkımız tavrıyla devlete; barış sürecinden yana olacağını göstermiştir. Kısa vadede yumuşamanın devam edeceğine inanıyoruz. Ama uzun vadede halkın beklentilerini kırmamak gerekiyor.

2- Yumuşama sürecinin devamı için silahların tekrar konuşmaya başlamaması gerekiyor. Halkımız özgürlük, barış ve demokrasi istiyor. Tüm bunlar ancak her türlü düşüncenin serbestçe tartışıldığı tam ve eksiksiz demokratik ortamın oluşmasıyla mümkündür. Nihai çözüm Kürt sorununda düşünülmektedir. "Kürt sorununda çözüm için neler yapılması gerektiğine değil, halkın taleplerinin ne olduğuna bakılmalıdır. Halkın taleplerinin belirginleşmesi, sorunun çözüm biçimlerinin serbestçe tartışılabilmesiyle mümkündür. Halktan onay görmeyen hiç bir çözüm sonuç getirmeyecektir.

Bu yolda özel olarak olağanüstü hal yönetimi ve geçici köy koruculuğunun kaldırılması; af ilan edilmesi iyi bir başlangıç olacaktır. Ayrıca devletin yöredeki hizmet kadroları nitelik ve nicelik yönünden artırılmalı. İşsizliğin azaltılması ile ekonomik kalkınma programının başlatılması hayati önem taşımaktadır.

Felat Cemiloğlu (Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı): Ateşkesin tarih olarak geciktiği düşünce ve görüşündeyiz. Bölge insanı için siyasi ve ekonomik müsbet gelişmeler bekliyoruz.

Ateşkes sürecinin bu kısa dönemi içinde teşvikler konusunda henüz kayda değer adımlar atılmış değil. Sonuç alabilmek bu sürecin devamına ve silahların susmasına bağlıdır. Bizce asıl önemli olan bugüne kadar bölgeye ciddi ekonomik yatırımlar yapmayı, ancak şiddetin bitimine bağlı olan hükümet politikalarının ne olacaktır.

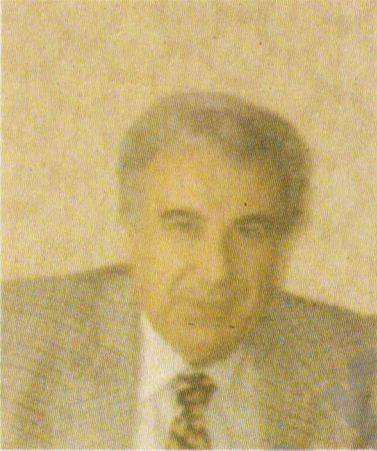
Şiddet ortamı yatırım yapmaya engel ise, o da bitiyor. Şimdi ne olacak, bekleyecek ve göreceğiz.

Ümit Uslan (Serbest Muhasebeci, Mali Müşavir): Ateşkesin, iç ve dış dinamikleri, kendisi ile güdülen ve ortaya konulan ya da konulmayan amaçları ne olursa olsun, yüzyıllardan beri sessiz düşünmüş Kürt insanı için bir yüksek sesle konuşma, sevk ve idare edilmekten bireysel iradesini ortaya koymaya geçiş, bir soluklanma, çok farklı çö-züm önerileri üretme ve tartışma dönemi olacaktır. Bu açıdan bakıldığında, ateşkes sonrası ortaya çıkan yeni durum, öncekinden çok daha zor olacaktır.

Bu dönemde Kürt solunun en temel görevi, bazı odaklar tarafından, bilincimizle Türk-Kürt düşmanlığı şeklinde yerleştirilmek istenen türden bir çatışmanın varolmadığını kanıtlanmasıdır. Gerçekten de Türk-Kürt düşmanlığı yoktur. Çünkü, sözkonusu düşmanlık, Türk insanının kendi yöneticiler tarafından Kürt ulusuna kanalizasyon edilmeye çalışıldığıdır. Kürt solu, bu bilinçle, demokrasi temelindeki mücadelelerinde, her iki halkın birlikteliğini sağlamalıdır.

Yeni koşullarda, Kürt insanı önceki koşullardan daha rahat düşünme olanağı bulacaktır. Kürt günlük yaşamına ilişkin sorunlar üzerindeki bu sesli düşünme süreci, O'nun kendi sorunlarına bizzat kendisinin sahip çıkmasını getireceği gibi, yaratıcı potansiyellerini geliştirmesine de yardımcı olacaktır.

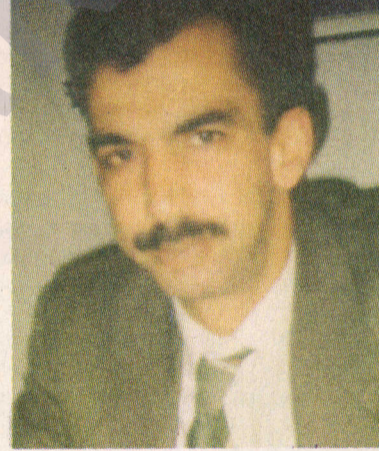
Sorunun bu noktasında Kürt sol hareketine düşen görev, Kürt insanının günlük toplumsal projeler ortaya koy-

Dr. Mahmut Ortakaya: "Gerilimin kaynağı savaştır ve onu doğuran nedenlerdir. Halkımız tavrıyla devlete; barış sürecinden yana olacağını göstermiştir."

Felat Cemiloğlu: "Bizce asıl önemli olan bugüne kadar bölgeye ciddi ekonomik yatırımlar yapmayı, ancak şiddetin bitimine bağlı olan hükümet politikalarının ne olacaktır."

Ümit Uslan: "Yöneticilerin ortaya çıkan yeni koşullarda, Kürt sorununun çözümü doğrultusunda, gerçekten samimi olup olmadıklarının turnusol kağıdı işlevini görecektir."

mak, insanlarımızın somutundan ortaya çıkan bu projelere, Kürt insanının doğrudan kendisinin sahip çıkmasını sağlamak, insanımızın kendini birey olarak da rahatça içinde bulacağı bu projelerin yönetimlere kabul ettirilerek gerçekleştirilmesi doğrultusunda, demokratik direniş yöntemleri geliştirmeye çalışmaktır.

Demokratik direniş yöntemleri kullanıldığı ölçüde, bu direnişin içinde bulunan insanlar, sonunda cezalandırılmak da olsa, direnişlerine sahip çıkacak; bu sahiplik ise, Kürt insanının kendine güvenini ve saygısını kazandıracak, böylece insanımız, bir Kürt olarak, sorunun çözümü doğrultusunda sağlıklı ve kalıcı düşünce ve davranış alışkanlığını edinecektir.

Siyasi demokrasinin gerçekleşmesine yönelik hak ve istemler ile birlikte, Kürt insanının günlük yaşama ve çalışma

O'nun demokratik hareketlilik içerisinde olmasını kolaylaştıracaktır.

Üçüncü olarak da; yöneticilerin, ortaya çıkan yeni koşullarda, Kürt sorununun çözümü doğrultusunda, gerçekten samimi olup olmadıklarının turnusol kağıdı işlevini görecektir.

Bu anlamda, mevcut hükümetin çetireli gerekçelerle ortaya koyduğu, önümüzdeki 5 yıl içerisinde Kürt coğrafyasına trilyonluk yatırımlar girişiminin, gerçekten de kutarılmasını sağlamak amacıyla dikatle izlenmesi, sadece izlenmekle kalınmayarak Kürt insanının somut istemlerine cevap verir hale getirilmesi için her düzeyde girişimlerde bulunulması, bu amaçla tüm sivil toplum örgütlerinin bu girişimin taraflarından biri haline getirilmesi, Kürt insanının kendi bireysel ve toplumsal varlığının bir de bu anlamda bilincine varması bakımından gereklidir.

Ateşkesle İlgili Umut ve Beklenenler

DİYARBAKIR

ATEŞKESİ

BAKILAN

koşullarının düzeltilmesi, geliştirilmesi doğrultusunda hazırlanması gereken bu tür iktisadi demokrasinin sağlanmasına yönelik projelerin bir çok yararları vardır.

Herşeyden önce, Kürt insanının sadece siyasi demokratik istemlerini bastırarak kalmayan, aynı zamanda insanca yaşama ve çalışma konusundaki ekonomik demokratik istemlerini ve bu yoldaki kazanımlarını yerlebir eden ve çoğu kurum ve kuruluşları ile bugün de süregiden 12 Eylül rejimi ile bir tür hesaplaşması olacaktır.

İkinci olarak, Kürt insanının etinde kemiğinde yokluğunu hissettiği bu iktisadi demokratik istemler yine 12 Eylül rejiminin üzerine serptiği ölü toprağının silkelemesinde bir kaldıraç işlevini görecek,

Bu noktada, Kürt solu, 2000 yılına kadar gerçekleştirilmesini istediği iktisadi demokratik tedbirlerini içeren ve sadece Kürt coğrafyası için geçerli olacak farklı ve özel bir kalkınma planı hazırlamak sorumluluğu ile karşı karşıyadır. Gerçi bu tür bir planın hazırlanması kolay değildir, kısa sürede hazırlanması da düşünülemez. Ama ateşkes sonrası ortaya çıkan yeni koşullarda biraraya gelme olanağı daha da artan Kürt solunun, bütün birikimini seferber ederek, bu iktisadi planın temel ilkelerini ve iskeletini ortaya çıkarabileceğini beklemek de, Kürt insanının hakkı olsa gerekir.

Salih Güneştekin (Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası

Meclis Üyesi): 17 Mart 1993 günü PKK lideri Abdullah Öcalan'ın Beka Vadisi'nde düzenlediği basın toplantısında, 15 Nisan 1993 gününe kadar ateşkes ilanı ve daha sonra bu ateşkesin süresiz olarak uzatılması, Türk ve Kürt halkları arasında büyük bir memnuniyetle karşılandı. Çünkü Türk halkının huzur ve mutluluğu, ancak Kürt halkının her konuda özgürce kendini ifade etmesiyle sağlanabileceğini artık herkes bilmelidir.

Kürt ulusal demokratik güçlerinden ilk olarak 19 Mart 1993 günü PKK lideri Abdullah Öcalan ile PSK lideri Kemal Burkay arasında imzalanan protokolle resmen başlayan diyalog, bütün Kürt sosyalist devrimci ve yurtseverlerini haklı olarak sevindiriyor ve bunun genişletilerek bütün parti, örgüt ve çevrelerin katılacağı bir cephenin oluşturulması bekleniyor.

PKK'nın ateşkes kararı, 1992 Newroz'undan önce alınsa idi belki de TC'nin Kürt sorununa en sıcak ve gerçekçi bakan yetkilisi sayın Turgut Özal'ın ölümünden evvel çok daha ileri bir boyuta gelebilirdi. Bu nedenle sayın Turgut Özal'ın ani ölümü Kürt halkı için bir talih-sizliktir.

Yetmiş yıllık inkar politikasında Kürt sorunu ulusal ve uluslararası kamuoyunun gündemine bugünkü kadar girmediği. Yıllardır sürdürülen bu kirli savaş Kürt ve Türk toplumunda derin yaralar açmıştır. Sorunu daha da kangrenleştirmiştir. Ancak PKK'nın 25 günlük ateşkesi son saldırıları boşa çıkarmış ve uluslararası kamuoyunun da tepkisini almıştır.

Yüzyıllardır Kürt sorununda hep kanla bastırma yolu seçilmiştir. Bu konu oldukça kapsamlı olmasına rağmen şimdiye kadar ezilen-ezen, sömürülen-sö-

tiler BAKIR SE NASIL YOR?

müren, sömürgeci-mazlum arasındaki mücadelede gerici şiddete karşı devrimci şiddete başvurmuştur. Bu taleplerin savunulmasında yürütülen siyasi mücadele kanla bastırılmaya çalışılınca devrimci şiddet siyasal mücadelenin önünü açmak için başvurulan bir yöntem olmuştur.

Ancak PKK'nın ilan ettiği bu ateşkes kan akmasını istemeyen, halklarının kardeşliğinin savunan bütün Türk halkını da sevince boğmuştur.

TC hükümeti bu fırsatı çok iyi değerlendirmelidir. Bu sorunun çözülmesi, Türkiye'nin hem kendi devlet çıkarları hem de uluslararası ittifakların ona yüklediği görevleri yerine getirmede Kürt sorununun en azından ayak bağı olaktan çıkması demektir. Türk ordusunun %60'ının bu kirli savaşın içinde olması, enflasyonun büyük payının kirli savaştan kaynaklanması sorunun çözümünün önemini daha da artırmaktadır. Ateşkes neticesinde doğan bu fırsattan yararlanarak TC hükümeti, Kürt halkının en başta kısa vadede kendini özgürce ifade etmesini yasallaştırmalı. Kürtçe TV ve radyoların yayınına başlaması, kendi dilinde eğitim ve öğretim imkanlarının sağlanması, uzun vadede ise Kürt ulusunun kaderini tayin hakkı için bir referanduma gidilmesi gerekir.

M. Ali Ural (Yazar): Politikada, hangi koşul altında olursa olsun, koşulsuz ve tek taraflı ateşkes ilan edildiğinde, ateşkes ilan eden taraf gibi saldıran tarafın da bu savaş kuralına göre hareket etmesini sağlayacak zemini önceden tesbit etmiş olması gerekmektedir. Bu tespit ve zemin, ne yazık ki, yok. Dolayısıyla, tek taraflı ateşkes gerçekçi olmuyor.

Çünkü, orta yerde TC'nin saldırıları var. TC, bahar operasyonlarına ağırlıklı bir biçimde devam etmektedir. Şimdiye kadar 40-50 dolayında gerilla öldürüldü. Köyler, dağlar her gün bombalanmakta. Tutuklamalar, pervasızca ve kapsamı daha da genişletilerek, yapılmakta.

Siyasi cezaevlerinde sorunlar çok büyük boyutlarda.

Bu koşullar altında Kürt ulusal güçlerinin "Ateşkes" gerekçesinin arkasına sığınarak kimi zaafı örtmeye çalışması ve sonuçta kendilerini tasfiye edebilecek tutumlarda yoğunlaşmaları, gaflet olur.

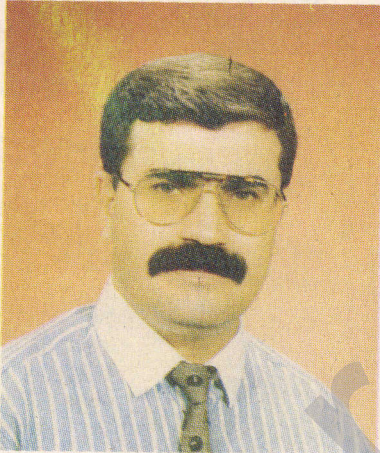
Şu soru, önemli oluyor: Ateşkes, acaba herkesi bağlıyor mu?

Öteki ulusal güçler de, PKK'nın ilan ettiği bu ateşkes olayına bağlılar mı?

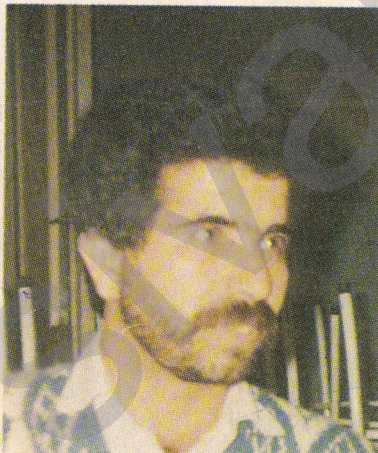
Kuşkusuz, bu ateşkes, kimi güçleri bağlayacaktır. Ama her şeyden önce, PKK'nın silahlı mücadele biçimini onaylamayan ve fakat daha modern gerilla taktik ve yöntemlerini esas alan kimi ulusal güçleri pek bağlamaması gerektiğini düşünüyorum.

PKK'nın ilan ettiği ateşkestten sonra Kürt ulusal güçleri arasında açılan diyalog yolu, olumlu bir noktada kendisinin ifade etmesi açısından esnek bir ortamın oluşmasına yol açmıştır. Bu iyi değerlendirilmelidir.

Bununla birlikte dikkat çekilmesi gereken bir diğer nokta da şu:

Salih Güneştekin:
"Ateşkes neticesinde doğanbu fırsattan yararlanarak TC hükümeti, Kürt halkının en başta kısa vadede kendini özgürce ifade etmesini yasallaştırmalı."

Reşat Somut:
"Böyle bir ateşkesin olumlu tarafı, Kürt sorununu bölge devletlerinin çatışma alanında çıkarıp batı dünyasının bir parçası olarak ele almasıdır."

Ramazan Düşün:
"Ateşkesle birlikte yeni bir sürecin başladığına ve her iki halk için de iyi sonuçlar getireceğine inanıyorum."

Kürt ulusal örgütleri bu esnek zeminde bazı olumlu ortak noktalarda ittifak sağlarken, ortaya çıkacak mutabakat çerçevesinin, hiç bir zaman, kendilerince daha önce ortaya konan bağımsızlık politik hattın mücadele olanaklarını sınırlamayacak bir içerikte olmasına büyük önem vermelidirler. Bu yönde ortaya çıkacak bir ihmal, ilerde büyük sancılara ve sorunlara yol açabilir.

Reşat Somut (Bilgisayar Firması Yöneticisi): Sorun sadece ateşkes değildir. Aynı zamanda Kürtlerin silahlı mücadele yolunu bırakıp, kitlesel demokratik mücadele yoluna yönelmeleridir. Silahlı mücadele Kürtlere büyük acılar vermiştir. Bu yeni dünya düzeninde tekrar eskiye dönmek doğru değildir.

Böyle bir ateşkesin olumlu tarafı, Kürt sorununu bölge devletlerinin çatışma alanında çıkarıp batı dünyasının bir parçası haline getirmede bir ilk adım olmasıdır.

Artık Kürt sorunu batı dünyasının bir parçası olarak ele alınmalıdır. Önümüzdeki dönemde Kürtler Kuzey Irak Kürt Federe Devleti'nin kurulaşması ve demokratik bir Türkiye'de aşamalı olarak milli haklarını elde etmeye çalışmalıdır.

Bunu başarabilmenin yolu batıya dönmekle olur. Türkiye'de atacağımız yanlış bir adım, Kuzey Irak Kürt Federe Devleti'ne zarar verebilir.

Batı dünyasına hitap edebilmek için demokratik, bütün milleti birleştiren bir Kürt hareketini yaratmak gerekir.

Eski Stalinci dogmatik Marksist akımlar, Kürtlerin uluslararası planda milli davalarını zayıflatmaktadır.

Günümüzde bu tip oluşumlar kendilerini dağıtmalıdır. Yeniden Avrupa tipi demokratik, ortak bir sosyal demokrat parti yaratmalıdırlar.

Ramazan Düşün (Çiftçi):

Ateşkesin tek taraflı olmasına rağmen uzatılmasından yanayım. Mevcut sorunu masabaşında tartışarak iki taraf da yumuşak bir üslupla yaklaşmalıdır. Çünkü bu soruna baktığımızda geçmiş tarihleri hatırlarsak her iki taraftan da binlerce insan yaşamını yitirmiştir. Ateşkes tek

se uluslararası kamuoyunda gündemde gerekli yere girmiştir. Devletin tüm inkarcı politikalarına, katliamlara varan baskılara-sürgünlere rağmen fiili durum hiç bir inkar-yasak-sürgün tanımadan, mücadele durmadan yükselmiş ve halkıyla bütünleşmiştir. Bu mücadele elbette ki farklı, ama aynı amaca yönelik süreçler yaşamıştır, yaşayacaktır. Ateşkesi, olması gerekli ve olumlu yeni bir evre olarak yorumluyor ve anlıyorum. Yanısıra bir notanın altı çizilmeli diyorum. Ateşkes; "mücadeleyi kes" olarak yorumlanmamalı. Uğruna binlerce şehit verilmiş, zindanlarda direniş destanları yaratmış halkların özgür ve kardeş olabildiği yarınlara varma yolunda bir basamak olarak anlaşılmalı. Bu basamak "durak" olarak algılanmadan; yeni mücadele ve siyasi güçlenmelere-yapılanmalara gitmede kullanılmalıdır. Bu düşünceler ışığında ateşkesle olumlu bakıyor ve birkaç noktada değerlendirmek istiyorum.

Birincisi: Ateşkes, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine yönelik devletin başlattığı, yalan, yanlış dayalı diplomasi (hem Türkiye hem dünya kamuoyunda) alanını daralttı. Kürt halkı ve onun temsilcileri yeni kartlar elde etmiş, resmi ağzların tüm inkarlarına rağmen dolaylı da olsa onları masaya oturtmak zorunda bırakmıştır. Ulusal-toplumsal özgürlük mücadelesi bu kartları iyi oynatabildiği-kurulaşabildiği sürece, bu alandaki üstünlüğü elde etmiş, Türkiye ve dünya kamuoyunda daha fazla desteğe kavuşmuştur.

İkincisi: Türk ve Kürt halkının çıkarlarının birliği açısından, bu mücadeleye karşı olup, dünyadaki sorunların artık "globalleştiğinden" dem vuran sözde aydınlar için de ateşkes sinav süreci olmalı diyorum. "Ünlü kişi ve yazarların" devletçe kabul ettirilen "terör" gerekçelerinin ortadan kalkmış olarak kalemlemlerini ve beyinlerini Kürt halkının ulusal hakları ve Türk-Kürt kardeşliği uğruna çalıştırmak zorunda olduğu bir sinav.

Üçüncüsü ve bence en önemlisi; ateşkes, ulusal birlik yolunda Kürt ulusal ve toplumsal kurtuluş güçlerinin birliğine doğru açılan kapıdır. Devletin atacağı adımların şu veya bu olmasından ziyade bu güçlerin birlikteliği yaratıp yaratmayacağı belirleyici olacaktır. Unutulmalıdır ki nasıl bugünleri yaratan Kürt halkının özgürlük mücadelesinin kendisi ise bugünlerden yarınları yaratacak olan da yine bu mücadele olacaktır. Bu süreçte, yeni siyasi organizasyonlar,

ekonomik-toplumsal-kültürel kurumlar dayatıldığı ve yaşatıldığı an, öz yönetim gerçekleştirildiği an yarınlara daha emin bakılabilir. Hiç bir Kürt insanının ilerici, aydın, yurtsever, sosyalist birliğe açılan bu kapıyı kapatmaya hakkı olmadığı gibi, bu yolda üzerine düşeni yapma görevi de son derece önemlidir.

Ancak kabul edilmeli ki bütün bu gelişme ve sonuçlar bugünden yarına olmayabilir. Akıllan bunca kan, hem Kürt hem de Türk halkından milyonlarca insanı psikolojik bazı şartlanmalara sürüklemiştir. Kaldı ki hâlâ kana doymamış, Kürt halkının varlığına dahi tahammül edemeyen "Şahinlerin" olduğu bir Türkiye'de, bu daha da zor olabilir. Tüm bunlara rağmen tarihinde her türlü ihaneti görmüş ve yaşamış olan Kürt ulusal hareketi bunlardan da ders alacak ve çözebilecek güce erişmiştir diyorum.

tarafı olmasına rağmen TC hâlâ Kürdistan'da insanları öldürüp köyleri yakıp yıkmaya devam etmektedir. Bu savaş böyle sürdükçe ne Türk halkına ne de Kürt halkına yararı olacaktır. Herşeyden önce insanların özgürce düşünme ve yaşama hakkı korunmalıdır.

Sonuç olarak bu ateşkesle TC'nin de diğer taraf gibi riayet etmesi gerektiğini düşünüyorum. Ateşkesle birlikte yeni bir sürecin başladığına, her iki halk için de iyi sonuçlar getireceğine inanıyorum.

M. Xalit (Öğretmen): Ulusların tarihinde beş-on yıllar küçük ve etkisiz zaman dilimleri olarak bilinir. Kökler uzun yıllara dayanmasına rağmen, Kürt halkının ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi, son yıllarda büyük bir ivme kazanmış olup, gerek iç gerek-

Kürdistan İşçi Sendikaları Birliği (YSKK) Başkanı Kadir İbrahim Ahmed ile gazetemizin Güney Kürdistan Temsilcisi Azad Şafehi konuştu.

Kadir İbrahim Ahmed:

"ÖRGÜTLENME VE BİRLİK İLE HAK ALMA MÜCADELESİNİ BAŞARIYA ULAŞTIRABALIRIZ"

Medya Güneşi: Sayın başkan, bize YSKK'nın Geçici Yönetim Kurulunun, birleşimi hakkında bilgi verebilir misiniz? Acaba, bu Geçici Yönetim Kurulu'nda, Kürdistan Cephe'nin tüm tarafları temsil ediliyor mu?

Kadir İbrahim Ahmed: Bugüne kadar, Kürdistan Cephe'yi oluşturan partilerin, herbirinin özgün kitle örgütleri vardı; gençlik örgütleri, kadro örgütleri vb. Fakat, sendikal alanda, bunun aksine daha işin başında Kürdistan cepheyi oluşturan tüm tarafların temsil edildiği ortak bir çalışma için karar aldık ve tüm işçileri temsil etme kapasitesine sahip bağımsız bir sendikal örgütlenmeye gittik. Böylece partilerin, sendikanın işleyişine doğrudan müdahale etmelerinin önüne de geçmiş olduk. Her ne kadar oluşturduğumuz komiteler ağırlıklı olarak, parti temsilcilerinden oluşuyorsa da, bugün gelinen aşamada, tüm işçilerin tek ses ve tek örgüt çatısı altında kitlesel bir sendikal yapı içinde birleştirilmeleri yönünde önemli adımlar atılmıştır. Bildiğiniz gibi, işçi sınıfı toplumun en büyük kesimlerinden birini oluşturmaktadır. Yaşamın bir çok zorlu alanında olduğu gibi, peşmerge saflarında ve şehitler kervanı içinde de en yoğun kesimi yine işçiler ve yoksul kesimler oluşturmaktadır. Evet, ortak bir sendikanın oluşturulması yönünde yürüttüğümüz çabaları ilk kez Hewlêr'de komite düzeyinde sonuçlandırdık ve 20.4.1992 günü "Kürdistanî Nwê" gazetesinde yaptığımız açıklamayla tarafsız-tarafı herkesi bu çalışmalara katılmaya çağırarak, Ardından Süleymaniye'de benzer bir komite oluşturuldu. Daha sonra Dihok ve Kerkük'teki arkadaşlarla da görüşerek, buralarda komitelerimizi oluşturduk. Bu çalışmalar sonucunda 28.2.1992 tarihinde geniş katılımlı bir toplantı düzenledik; ki bu toplantı Süleymaniye, Hewlêr, Dihok ve Kerkük'ten gelen temsilcilerin katılımıyla gerçekleşti. Kürdistan Bölge Hükümeti İşçileri Bakanlığı temsilcisinin de hazır bulunduğu bu toplantıda seçilmiş demokratik bir kongrenin gerçekleştirilmesi amacıyla, geçici bir Genel Yönetim Kurulu oluşturduk. Şu anda, geçici yönetim kurulu olarak, önümüzdeki kongrede, en alttan en üste, tüm organların seçilmiş meşru insanlardan oluşturulması zeminini yaratmak için yoğun çaba sarfediyoruz. Bununla birlikte, işçi sınıfının demokratik meşru hak ve özgürlüklerini güvence altına alan yasal düzenlemelerin yapılması için de hükümetle diyaloglarımızı sürdürmekteyiz.

M.G: Sayın İbrahim Ahmed, Kürdistan İşçi Sendikaları Birliği, örgütlenme yapısı açısından bir federasyon mudur, yoksa konfederasyon mudur?

K.I.A: Başlangıçta, her ilin kendine has bir komitesi vardı. 14-15-16 Şubat 1993 tarihlerinde geniş katılımlı bir toplantı gerçekleştirdik. Bu toplantının sonucun-

da geçici bir Genel Yönetim Kurulu oluşturduk. 10 Nisan 1993'te yaptığımız ikinci geniş katılımlı toplantıda da her 4 şehirdeki komitelerin birbirlerine bağlı olarak Genel Yönetim Kurulu'nun denetiminde çalışmalarını yürütmeleri tekrar onaylandı.

M.G: Bilindiği gibi, Kerkük hala Sad dam'ın işgali altında bulunmaktadır. Bu ilin sendika temsilcileri, hangi yöntemle seçiliyor ve genel toplantılara nasıl katılıyor?

K.I.A: Kerkük'ün özel bir durumu var. Bu özel konumundan dolayı -Kerkük'ün bazı ilçe ve nahiyeleri kurtarılmış durumdadır- kurtarılmış bölgelerdeki işçilerin bulunduğu her yerde, komitelerimizi oluşturduk. Bu komitelerimizin ana üssü Çemçemal'dir. Çemçemal, Kerkük'e bağlı büyük ilçelerimizden biridir. Qelar ve Derbendixan gibi kurtarılmış yerlerde de komitelerimiz var. Kerkük'ün de kurtarılabileceği olan inancımız tamdır. O zaman da, şu anda Çemçemal'da bulunan il genel komitesini, Kerkük şehir merkezine taşı-

M.G: Kürdistan İşçi Sendikaları Birliği'nin hangi işkollarında örgütlü olduğunu açıklayabilir misiniz?

K.I.A: Açık ki, Kürdistan'da bir çok işkolu vardır. İlk etapta, örgütlenmeyi hedeflediğimiz 6 ana işkolu vardır. Bunların dışında da, işkollarının olması gerekirdi. Çünkü çalışabilecek iş alanı çoktur. Ancak Baas rejimi işçilik statüsünü ortadan kaldırmak ve kavram kargaşasına yol açmak için sendikacılık olayının da içini boşaltmıştır. Küçük iş kollarındaki sendikaları diğer işkollarına bağlama, diğer bir deyişle ortadan kaldırmaya çalışmıştır.

Örneğin, eskiden matbaa ve mekanik işçiliği sendikaları birbirinden ayırdı. Ancak daha sonra, bu iki işkolu birleştirilip, tek işkolu haline getirilerek, Mekanik-İş Sendikası adını aldı. Aynı şekilde, ziraat ve gıda maddeleri işkolları birleştirildi ve Ziraat ve Gıda Maddeleri İşçileri Sendikası adını alarak, yine tek sendika haline getirildi. Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Öte yandan Petrol-İş Sendikası vardı, fakat

bu sendika şu anda kapanmış durumdadır. Mevcut duruma göre, varolan sendikalarını iş-kollarına göre şöyle sıralayabiliriz: Mekanik, ulaştırma, genel hizmetler, Bina yapı, dikim (terzilik), gaz ve plastik ürünleri. Daha önce kapatılmış ya da diğer işkollarındaki sendikalara bağlanmış iş-kollarında tekrar örgütlenmeye gitmeyi hedefliyoruz. Örneğin matbaa, gıda maddelerini yeniden ayrı ayrı işkollarına dönüştürmeyi ve Petrol-İş Sendikasını tekrar faaliyete geçirmeyi dir.

M.G: Sayın başkan, okuyucularımız, üye sayınız ve bunun işkollarına dağılımı hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

K.I.A: Bilindiği gibi Irak Kürdistanı'nın 4 şehri var. Her şehirde birkaç fabrika ve diğer işyerleri bulunmaktadır. Süleymaniye'de sigara, çimento ve hazır giyim fabrikaları; Hewlêr'de plastik, sigara ve porselen, kereste ve mermer fabrikaları ile tavuk üretme çiftlikleri mevcuttur. Bunların yanı sıra irili ufaklı çok sayıda işyeri mevcuttur. Dihok'ta ulusal Kürt kıyafetlerini üreten bir fabrikanın yanı sıra, salça ve konserve fabrikaları bulunmaktadır. Ayrıca birçok küçük yerleşim biriminde de fabrikalar bulunmaktadır. Örneğin Herir'de salça ve

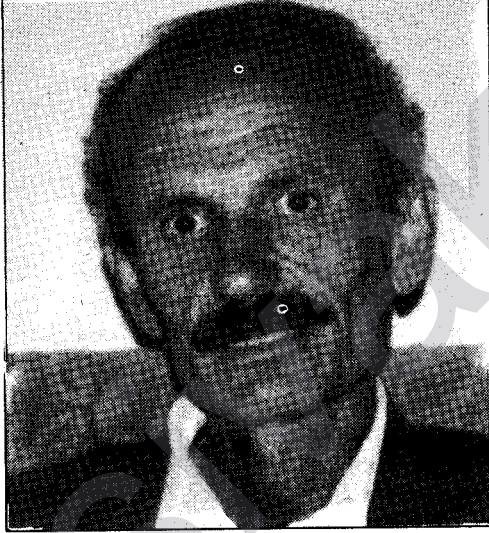
konserve fabrikası, Koysancak'ta porselen ile tütün harmanlama ve kesim fabrikaları bulunmaktadır. Devlet tarafından işletilen bu işletmeler dışında, özel sektöre ait fabrikalar da vardır. Örneğin mermer, taş kesim, tuğla ve briket, kereste, alüminyum fabrikaları ile irili-ufaklı birçok atölye ve serbest iş alanları bulunmaktadır.

M.G: Sendikalarınızın üye sayısını da sormuştum. Bu konuda yaklaşık bir rakam verebilir misiniz?

K.I.A: Şu ana kadar resmi bir sayım yapılamadığından dolayı size kesin rakam veremeyeceğim. Üye sayısının belirlenmesi için özel bir komite görevlendirdik. Fakat fabrikalardaki işçi sayılarını verebilirim. Mesela Hewlêr'de plastik fabrikasında 600, sigara fabrikasında 500, mermer fabrikasında 70, tavuk üretme çiftliğinde 200 işçi çalışmaktadır. Ve bunların büyük çoğunluğu sendikaya yoğun ilgi göstermekte ve üye olmaktadır. Fakat, daha önce Baas rejiminin çıkartmış olduğu bir iş yasası ile, işçilik statüsünü ortadan kaldırmış ve buradaki işçileri memur statüsüne sokmuştur. Bu uygulamayı, yanlış buluyor ve bunun sendikal örgütlenmeyi sekteye uğratma amacıyla çıkartılmış olduğu inancındayız. Bütün bu uygulamaları değerlendirerek, yaptığımız çalışmalarda, işçilere, kendi haklarının hükümetler, işverenler ve bir bütün olarak bujuvazi tarafından değil, bizzat sendikalarca savunulabileceği bilincini vermeye çalışıyoruz. Şu anda, bütün iş kollarında, işçilerin büyük çoğunluğunca kabul görebilecek kişilerde oluşan komiteler oluşturmaya ve bu komiteler aracılığıyla kesin işçi sayısını ve gerçek gücümüzü tesbit etmeye çalışıyoruz.

M.G: Sayın başkan, sendikal alanda, işçilere yönelik olarak yürüttüğünüz eğitim çalışmaları ne durumda, bu yönde ne gibi çalışmalarınız vardır?

K.I.A: Olanaklarımız dahilinde, bütün işyerleri, fabrikalar ve işçilerin çalıştığı her alanla ilişki kurmaya çalışıyoruz. Tüm işçilere, kendi haklarını savunabilmeleri için bu komitede yer almaları ve bu özel komiteler aracılığıyla da sendikal örgütlenmeye gitmeleri yol ve yöntemleri konusunda bilgiler veriyoruz. İşçilere, kendi haklarının ne olduğu, iş kazaları vb. durumlarda zararlarının ödenmesi vb. haklarının verilmesi gerekliliği konusunda bilgiler vermeye; Baas rejiminin yıllardır, sendikaları işlevsiz kılan çabalarını boşa çıkarmaya ve sendikalara karşı işçilerde oluşan güvensizliği onarmaya çalışıyoruz. Yayınladığımız bildirimlerle, düzenlediğimiz seminer ve konferanslarla işçilere, ancak sendikal örgütlenme ve birlik içinde hak alma mücadelesinde başarıya ulaşabilecekleri bilincini vermeye çalışıyoruz. Şu ana kadar fabrika gezileri ile hükümet ve siyasi partilerle görüşmeler gerçekleştirdik. Ve bir de bütün yayınladık.

Kadir İbrahim Ahmed

Bir çok iş alanında çalıştı. Yaşamının bir bölümünü peşmerge ve siyasi çalışmalara adadı. Siyasi çalışmalarından dolayı bir kaç kez Baas Rejimi tarafından tutuklandı. 1977-80 yılları arasında hükümlü olarak cezaevinde yattı. Cezaevinden çıktıktan sonra peşmerge saflarına katıldı. 1991 Mart'ındaki halk ayaklanmasına aktif olarak katıldı. Ayaklanmadan sonra sendikal boşluğu doldurmak amacıyla kurulan Kürdistan İşçi Sendikaları Birliği (Yekîtiya Sendikayên Kurdistanê)'nin örgütlenme çalışmalarına katıldı ve şu anda bu sendikanın genel başkanlık görevini geçici olarak yürütmekte.

Bilindiği gibi Irak Kürdistanı'nın 4 şehri var. Her şehirde birkaç fabrika ve diğer işyerleri bulunmaktadır. Süleymaniye'de sigara, çimento ve hazır giyim fabrikaları; Hewlêr'de plastik, sigara ve porselen, kereste ve mermer fabrikaları ile tavuk üretme çiftlikleri mevcuttur. Bunların yanı sıra irili ufaklı çok sayıda işyeri mevcuttur. Dihok'ta ulusal Kürt kıyafetlerini üreten bir fabrikanın yanı sıra, salça ve konserve fabrikaları bulunmaktadır. Ayrıca birçok küçük yerleşim biriminde de fabrikalar bulunmaktadır. Örneğin Herir'de salça ve

M.G: Peki, şu ana kadar yayınlanmış olduğunuz yayınlar konusunda bilgi verebilir misiniz?

K.I.A: Henüz çocukluk dönemimizi yaşadığımız için, düzenli bir yayın organına kavuşabilmiş değiliz. Geniş katılımlı toplantımızda "Dengî Krêkar" (İşçinin Sesi) adıyla bir yayın organı çıkarma ve Kürdistan Bölge Hükümeti'nin televizyonu olan HEREM TV'de bize de "Dengî Krêkar" adlı bir program için belli bir yayın süresi verilmesi önerisinin hükümete götürülmesini karara bağlamışız. Böylece, kendi sesimizin işçilere, işçilerin istem ve taleplerini de sendikamıza ulaşmasını amaçladık. Şimdiye kadar ulusal ve toplumsal öneme sahip gün ve olayların anlam ve önemini içeren çok sayıda bildiri yayınladık.

M.G: Sendikalarınızda genel idari işleyiş ve işbölümü hakkında bilgi verebilir misiniz?

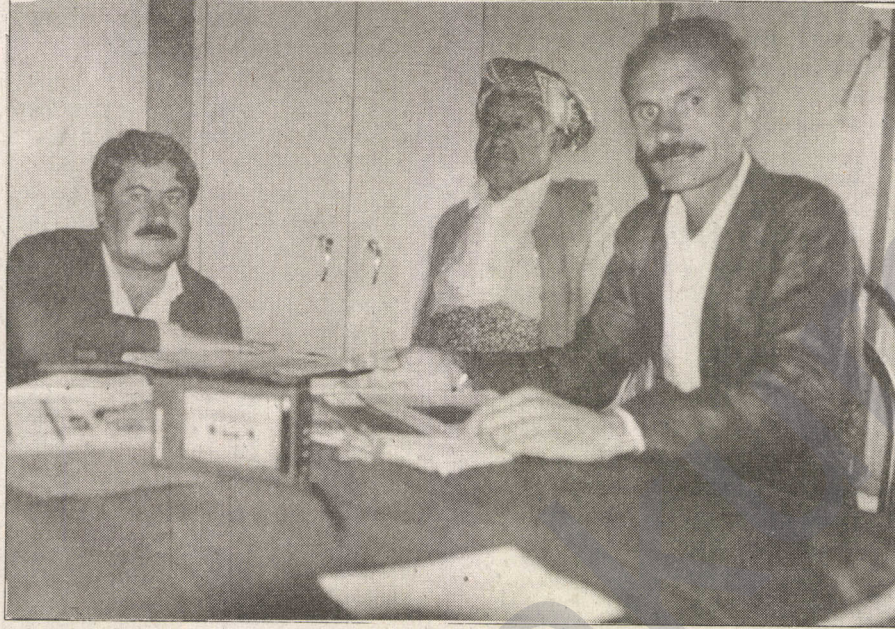
K.I.A: Genel Yönetim Kurulumuz, başkan, başkan yardımcısı, mali işler sorumlusu, örgütlenme sorumlusu, basın ve halkla ilişkiler sorumlusu, kadın komisyonu sorumlusu ve teftiş sorumlularından oluşmaktadır. Bunun yanısıra, her şehirde bir il komitesi ve her ilde de iş kollarına göre komiteler ve bu komitelere bağlı olarak da şehir içi, ilçe ve nahiyelerde işyeri komiteleri bulunmaktadır.

M.G: Raperin (ayaklanma) öncesi ve sonrası ile Kürdistan hükümetin oluşmasından sonraki süreçleri sendikal durum açısından karşılaştırabilir misiniz?

K.I.A: Bilindiği gibi, diktatörlük döneminde de sendikalar vardı. Fakat bunlar sadece ismen varolan ve Baas rejiminin uzantısı durumundaki sendikalardı, işçilerin hizmetinde değildi ve işçiler özgür bir şekilde buralarda faaliyet gösteremiyorlardı. Rejimin politikaları doğrultusunda işçileri susturma ve kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirme amaçları olmaktan öteye gidemiyorlardı. Bunun aksine, bugün işçilerin sendikalar içerisinde gerçek rollerini oynamalarını sağlamaya, işçilerin aleyhine gelişebilecek her olaya müdahale etmeye ve kendi komitelerini özgür bir şekilde seçmelerini sağlamaya çalışıyoruz. Sendika olarak gerek hükümetimizin, gerekse Kürdistan'daki demokratik kurum ve kuruluşların da desteğini sağlayarak, işçi hak ve özgürlüklerini savunma yönündeki misyonumuzu yerine getirmeye çalışıyoruz.

M.G: Kürdistan Federe Hükümeti'nden şu ana kadar ne tür istem ve beklentileriniz oldu?

K.I.A: Her şeyden önce, Kürdistan Hükümeti ve Parlamentosu'ndan memnun olduğumuzu belirtmek istiyorum. Çünkü, bugüne kadar attığımız her adımda, onları yanımızda gördük; desteklerini esirgemediler. Henüz yeni kurulmuş genç bir örgütlenmeyiz. Ayaklarımız üzerinde doğruluncaya kadar, Kürdistan Hükümeti ve Parlamentosu'ndan bu destek ve yardımlaşmalarını sürdürmelerini istiyoruz. Ayrıca, dünya sendikaları başta olmak üzere, diğer tüm ilerici, demokratik kurum ve kuruluşlarla ilişkilerimizi oluşturmada yardımcı olmalarını bekliyoruz. Arzumuzun Dünya Sendikalar Birliği

K.I.Ahmed yönetim kurulunun iki üyesiyle

(Foto:Medya Güneşi)

içindeki yerimizi almak olduğunu da özellikle belirtmek istiyorum.

M.G: Kürdistan Hükümeti ile ilişkilerinizin düzeyi konusunda bilgi verebilir misiniz?

K.I.A: Biz bağımsız bir örgütüz. Ama, Kürdistan Bölge Hükümeti işçi hareketini desteklediği ve sorunlarımıza sahip çıktığı ölçüde, biz de bütün gücümüzle kendilerini destekleriz. Bugünkü aşamada Kürdistan Bölge Hükümeti'ni destekliyoruz. Çünkü içinde bulunduğumuz aşamada, Kürt ulusal kurtuluş aşamasıdır. Kürt ulusu bugüne kadar, sürekli

olarak başkaları tarafından sömürü ve baskıya maruz kalmıştır. Bu baskı ve sömürden kurtulmak ve kendi topraklarımız üzerinde özgür bir şekilde yaşayabilmemiz için de, Bölge Hükümeti'ni desteklememiz gerekiyor.

M.G: Kürdistan hükümetinde işçilerin temsilcileri de var mı?

K.I.A: Parlamento ve hükümette, halen herhangi bir işçi temsilcisi yoktur. Fakat işçi hak ve özgürlüklerinden yana olanlar vardır. Böylesi insanların parlamentoda yer alması ve diğerlerini de etkiliyor olması ve diğerlerini de işçi haklarını savunma yönünde etkilemeleri sevindirici bir olaydır.

M.G: Grev ve lokavt üzerine hü-

M.G: Sendika olarak, gelir kaynaklarınız hakkında bilgi verebilir misiniz?

K.I.A: Maalesef, tek gelir kaynağımız, çok düşük işçi ücretlerinden sağlanan aidatlardır. Bu da ihtiyaçlarımızı karşılamaya yetmiyor.

M.G: Bir işçinin aylık asgari ücreti ne kadardır?

K.I.A: Kürdistan'da toplumun büyük çoğunluğu gibi işçi sınıfı da çok ağır koşullar içinde yaşamını sürdürmek zorunda kalmıştır. Ortalama aylık işçi ücretleri 150-200 dinar arasında değişmektedir. Kürdistan üzerindeki çifte ambargodan dolayı temel gıda maddelerinin fiyatları çok yüksek olduğundan, bu ücret ailenin en temel ihtiyaçlarını bile karşılamaktan çok uzaktır.

M.G: Sendika çalışanlarının ücret durumları nasıldır?

K.I.A: Sendika Yönetim Kurulu olarak belli bir ücret belirlemiş değiliz. Eğer sendika çalışanın durumu biraz iyiyse, dışardan bir geliri varsa, herhangi bir ücret vermiyoruz. Şayet hiç geliri yoksa 200 dinar dolayında bir ücret veriyoruz.

M.G: Sendika üye ve yönetimi içerisinde kadın işçilerin oranı hakkında bilgi verebilir misiniz?

K.I.A: Genel Yönetim Kurulu içerisinde bir kadın arkadaşımız var. Bütün komitelerimizde ve diğer çalışma alanlarında kadınlar da erkekler kadar yoğun çaba içerisinde. Ve şimdiden, sendikal çalışmanın tüm aşamalarında seçme ve seçilme yönünde etkinlikleri vardır. Erkek işçilerle omuz omuza işçi hareketi içinde görevlerini yerine getirmektedirler.

M.G: Sayın başkan, son olarak gazetemiz aracılığıyla Kürdistan ve dünya kamuoyuna iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı?

K.I.A: Medya Güneşi ile tüm demokratik kurum ve kuruluşlardan isteğimiz Türkiye Kürdistanı ile Türkiye ve dünya kamuoyuna sesimizi duyurmaktır. Tüm Türkiye, Arap ve dünya kamuoyu ve dünya işçilerinin Kürdistan'da da işçilerin örgütlendiklerini ve kendi sendikalarını kurduklarını bilmelerini istiyoruz. Onlarla ilişkiye geçmek ve karşılıklı dayanışma içinde olmak istediğimizi belirtir, onları Kürdistan işçileri adına ülkemize davet ettiğimizi iletmek istiyoruz.

SHP'NİN KÜRT PANELİ: "Ateşkese Karşılık Verilmeli"

Haber Merkezi- SBP İstanbul İl Örgütü'nün düzenlediği "Kürt Sorununun Demokratik Çözümü ve Barış" konulu panel 18 Nisan 1993 tarihinde Şepetçiler Kasrı'nda yapıldı.

"Kürtler nasıl yaşamak istiyorlarsa, öyle yaşamakta özgür olmalıdırlar" yazılı afişin dikkat çektiği panelin yöneticisi Gencay Gürsoy'du.

Tarık Ziya Ekinci, HEP milletvekili Remzi Kartal, İHD Genel Başkanı Akın Birdal, Yeni Zemin Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Metiner, yazar Murat Belge ve son olarak Çağatay Anadolu'nun söz aldığı panelde "TC'nin ateşkese uyması ve Kürt halkının temel haklarını tanıması" yönünde görüşbirliğine varıldı.

İlk konuşmacı T. Ziya Ekinci, Kürt sorunu gerçekçi çözüme kavuşmadığı sürece halklar arası düşmanlığın çıkacağını iddia ederek "Mutabakat sağlanmazsa, bu sorun çözülmez. Türklerin dayatacağı çözümü Kürtler kabul etmeyecektir" dedi.

Ateşkes ilanı sonrası bölgede yaptıkları incelemede, 15 sivil yurttaşın hayatını kaybettiğine dikkat çeken Remzi Kartal, devletin uzatılan barış fırsatını geri tepmemesini istedi. HEP olarak alınan kararlarda yeralan "özel timin bölgeden çıkarılması, kontrgerilla örgütünün açığa çıkarılması, CMUK'un bölgede uygulanması" istemlerini dile getiren R. Kartal son olarak şunları söyledi: "Kürdistan'daki askeri operasyonlara son verilerek ateşkese karşılık verilmeli ve ateşkes kalıcı olmalıdır."

Akın Birdal söze aydınların tavırsızlığını eleştirerek girdi. Kürt sorununa bakışın aydınlar için denektaşı olduğunu ve koalisyonun 500 gününde aydınların tek bir ciddi etkinliğinin olmadığını ifade etti.

Birdal, Koalisyonu eleştirerek "Son 500 günde PKK'ye göre 6100 kişi devlete göre 2900 kişi ölmüştür. Bu dönemde 13 gazeteci yaşamını yitirirken özgür haberalma hakkı engellenmiştir. 400 köy zorla boşaltılırken, yerlebir olan Şırnak'ta, Tugaykomutanlığı, jandarma ve askeri yerlerde en ufak bir hasar olmamasına bölgeye yaptığımız gezi sırasında tanık olduk. 40'ı aşkın HEP yöneticisi ve üyesi, 5 İP'li ve son 500 günde 5 İHD'li öldürülmüş. Sadece Diyarbakır'da 16 öğretmen 'faili meçhul' cinayete kurban gitmiştir" dedi. İHD olarak daha önce yaptıkları, Ateşkes çağırısı ve Cenevre savaşı sözleşmesine uyulması gerektiğini söyleyen A. Birdal şu anki tek taraflı ateşkese karşılık verilmesini istedi.

M. Metiner konuşmasına "70 yıllık egemenlerin 'Yok say, vur' anlayışı iflas etmiştir" diyerek başladı. "Kürt sorununun bir ulusal sorun olduğunu" söyleyen Metiner "Sorun bir parti veya bir örgütün değil, Kürt halkının sorunudur. Sorunu yaratan siyasal iktidar sorunudur. Halklar kendi haline bırakılırsa çözüm kendiliğinden gelir" dedi. "Devletin resmi ideolojiyi bırakmadığı sürece askeri çözümden vazgeçemeyeceğini" belirterek konuşmasını bitirdi.

TC Devletinin kuruluşuyla birlikte, milliyetçiliği ırkçı düzeyde resmi ideoloji haline getirdiğini, batıya karşı varolan kompleksini Kürt ve Ermenilere karşı yönelttiğini söyleyen Murat Belge, ateşkes konusunda şunları söyledi: "Resmi düzeyde birşey ifade etmeyen ama fiili olarak çarpıcı bir değişim yaratan ateşkes devlet tarafından iyi değerlendirilmelidir. Korucular ve bunları yönlendiren kontrgerilla ateşkese baltalamaya çalışıyor."

Çağatay Anadolu G. Kürdistan'daki fiili oluşum için "Günümüzün en önemli gelişmesidir" diyerek devletin ateşkese uymasını istedi.

Doğada hiçbir şey yoktur ki kendisi değişime tabi olmasın. Her şey hareket halindedir ve değişim de yasasını bu hareketten alır. İnsanlar, sosyal yapılar, sistemler, kavramlar hepsi taşıdıkları özgül yapılar çerçevesinde bu değişimden nasiplerini alırlar.

Madde, değişimin bilincine varmadan kendisini yenilerken insan, bilinçli bir eylemin merkez noktası olan insan, ne yazık ki madde gibi sözkonusu değişimin hem farkında olmayabiliyor, hem de buna karşı direnebiliyor. Kör bir inatla eski değer yargılarını, eski alışkanlıklarını, eski yaşam biçimini tekrar etmekte ısrarlı olabiliyor. Etrafı kendisini çevreleyen dünya değişse de ve hatta kendisi bu değişim olgusu tartışmasından etkilense de o, bu gerçekliğe inatla karşı durabilmektedir.

Çünkü o bir insandır ve sosyal sorunların kaynağıdır. Toplumsal yapıda bu tür unsurlar olduğundan dolaydır ki krizler, bunalımlar, sorunlar çıkmakta, kendisini yeni toplumun öğeleri olarak görmek isteyenler çatışmaktadır.

Bu nedenlerle, tarihin akışını durdurmak isteyenleri sadece idealist felsefe sınırları içinde göstermek oldukça yetersiz kalmaktadır. Materyalist felsefenin diyalektik temelinden kopartılarak bürokratik bir devletin resmi ideolojisi haline sokulmasından beri, kaba materyalistlere yönelik gözle görülür hiç bir felsefi hareket gerçekleştirilmedi.

Oysa Lenin, tarihin akışına karşı duranlar sınıfına, kendilerini marksist gösterip gerçekte kaba birer materyalist olarak yerinde sayan "solcu"larımızı da katmaktadır. Lenin "Akıllı idealizm akıllı materyalizme aptal materyalizmden daha yakındır" derken bu gerçekliği de vurgulamak istemiştir. Kaba materyalistler idealizme karşı olduklarında ısrarlı olsalar da, metafizik düşünmenin tek yanlılığına kapıldıkları için aynı zamanda "kötü" bir idealisttirler.

DEĞİŞEN DÜNYA VE DEĞİŞMEYEN BİZLER

● Rojen XERZİ

Şüphesiz bu olgunun tedavisi çoğu kez zamanla birlikte elde edilen değişim zorunluluğunun bilinçlere işlenmesiyle olmaktadır.

Şimdi bizde, kendi politik alanımızda yılların verdiği alışkanlıklardan kurtulamayan, değişimlere ayak uyduramayan veya "değişme" kavramını gururuna yediremeyen ve bu nedenle direnen, çağı, dönemi önemli ölçüde etkileyen olayları görmemezlikten gelen yapılar ne yazık ki önderlik konularına ters düşen davranışlarla eski değer yargılarına sarılmaktadırlar. Kendileri için bir varlık şartı haline getirdikleri düşünceler içinde boğulan bu unsurların tarihte hesaplaşmalarını beklemek kaybedilmiş zamandır. Yeni değerlerin yarattığı korkular ve bunların eski değerlerle olan çatışması altında ezilen politik önderlikler konularını yitirmekle karşı karşıyadırlar.

Oysa üstlenilen sorumluluğun kişinin sadece kendisiyle veya içlerinde buldukları grupla sınırlı olmadığı bilinmektedir. "Günah" bunlarla sınırlı olsaydı bizim de söyleyecek fazla bir sözümüz olmazdı. Ne var ki politik yapılar olmaları bakımından işlenen "günah" da toplumsallaşmaktadır.

Öyleyse bu günah altından nasıl kalabilir ve düşünce perspektifimizi geliştirebiliriz?

Sosyal yapımızın hastalıklarını nasıl açıklamaya çalışıyoruz?

Bir yaşam biçimi haline getirilen teorilerin toplumsal gerçekliğimiz bakımından değil, sadece "inanç" kavramlarıyla savunulduğu bilinen bir durum değil midir?

Bu durumda daha zor olanın değişen değerler içinde toplumsal ve ulusal gerçekliğimizin nasıl ele alınacağına ilişkin sorunlar olmaktadır.

Hiç şüphesiz biz burada bizzat sosyalizmin kendisini yargılama durumunda değiliz. Tam tersine bunun gelişmiş Batı toplumlarının üstesinden geleceği bir sorun olarak görmekteyiz. Bizde ise sorunun ulusal demokratik boyutuna alt kapsamlı politikalar üretmek düne göre bugün çok daha önem arz etmektedir. Bizi böyle düşünmeye zorlayan iki neden vardır:

1) Sosyalizmin bir sistem olarak ortadan kalkması ve sosyalizmin yeni ekonomi-politikasına ilişkin görüşlerin henüz gelişmiş sanayi ülkelerinde pratiğe aktarılamaması.

2) "Yeni Dünya Düzeni" içinde genel olarak dünyanın özel olarak kapitalizmin aldığı boyutlar.

Sosyalist sistemin hiç umulmadık

biçimde yıkılması kapitalizme geniş pazar olanakları açmasına rağmen, dünyadaki ekonomik kriz yeni değişimleri zorlamaktadır. Bu şüphesiz ki adaletli, demokratik ve sosyalist bir dünyanın yaratılmasında ön veriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak sosyalizme ilişkin sorunlar ne olursa olsun, bizim kendi özgülmümüzde Ulusal Demokratik Devrim aşamasının sorunlarını daha bir ciddiyetle ele almamız gerekmektedir. Her sınıfın ve her sosyal tabakanın ulusal kurtuluşa ilişkin aldığı ve alacağı konum, abartmalara yer vermeden değerlendirilmeli. Yine buna bağlı olarak program yapılması bir zorunluluktur. Çünkü söz konusu olan halkımızın şimdiye kadar yaşadığı biçimde harekete geçirecek olan ulusal Demokratik Devrim'dir. Bu devrim gerçekleştirilmeden ne sosyal bir devlet, ne de sosyalist bir devlet olabiliriz. Ya da biraz daha ileri giderek bir çoğumuzun yüreğini yakan ateşe yön verelim: Ne de insanlığın en yüce ideali olan komünizme doğru bir adım atabiliriz.

Eğer Kürtlerin çağdaş değerlere ve haklara sahip olan bir ulus olarak ortaya çıkması isteniyorsa somut dünya gerçekliğinden hareket etmekten başka çıkar yol yoktur. Değişen şartlara değişmeyen değerlerle karış koymak belki mitolojik kahramanlara özgüdür. Ancak tarihi paramparça edilmiş Kürt halkının böylesi bir kahramanlığı yaşamaya tahammülü kalmamıştır.

Yukarıda sıraladığımız tüm nedenler bize sosyalist bir hareketin ulusal kurtuluş savaşındaki yeri ve rolüne ilişkin açık belirlemeler yapma zorunluluğu dayatmaktadır.

Kendimizi bütün toplumun temsilcisi olarak mı, yoksa toplumun bir parçası olarak mı görüyoruz?

Buna yanıt verilmelidir.

OKUYUCU MEKTUPLARI

OKUYUCU MEKTUPLARI

Biz kadınlar Kürdistan nüfusunun yaklaşık %50'sine sahibiz. Bu potansiyelimize rağmen Kürdistan'da ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi veren parti ve örgütlerin içinde kadınların oranı % 3'ün altında. Lenin'in "kadınları mücadelenin içine çekemezsek devrim gerçekleştirilmez" deyimini dikkate alırsak Kürt kadını mücadeleden ne kadar uzak kalırsa Kürdistan'ın kurtuluşu o kadar uzak olur. Bana göre kadınları mücadele içine çekme konusunda ciddi ve kalıcı çalışmalar yapılmamış. Yapılmışsa dahi cılız sembolik çalışmalar yapılmış. Gelişmeler de somut olarak ortada zaten. Bugün Kürdistan'da kaç kadın; parti ve örgütlerin merkez komitelerinde ya da politik bürolarında yer alıyor? Parti ve örgüt üyelerinin kaç kadın? Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde önemli yeri olan, yurtsever, sosyalist gazete ve dergi çalışanlarının kaç kadın?

Gün örgütlü mücadele günüdür başlıklı bildirin (Devrimci Ulusal Kadınlar'ın 8 Mart'ta dağıttıkları bildiri) gazetemizin 27. sayısında yani 1-15 Nisan'da yayınlanması bana göre eleştirilmeli.

Gazetemizde bayan yazar ve muhabirlerin yok denecek kadar az olması başta biz bayanların olmak üzere gazetemizin de eksikliğidir.

Gazetemizin Yazı İşleri Müdürü Salih Bal'ın 6 ay hapis ve 50 milyon para cezasına çarptırılmasını, Genel Yayın Yönetmeni Osman Aytar ve Gazetemizin sahibi Cemal Özçelik'in tutuklanmasını, DGM'lerin gazetemiz üzerindeki baskılarını nefretle kınıyorum. Ayrıca 28.3.1993 pazar günü New-roz dergisi Diyarbakır Bürosu'na yapılan saldırıyı; Azadi gazetesinin 28 Mart-3 Nisan 1993 tarihli 46. sayısının 28.3.1993'te İstanbul DGM'since toplatılmasını; Serketin, Deni, Özgür Halk, Ülke, Welat, Özgür Gündem, Mücadele, Partizan, Devrimci Proleterya, Emeğin Bayrağı, Ekim, Tavır, Gerçek, vs. tüm ilerici, sosyalist, yurtsever basın üzerindeki devlet terörünü, Amed kitabevine yapılan iğrenç saldırıyı, Medya Güneşi ve kartlarının yırtılmasını, başta Derik'te olmak üzere tüm Kürdistan'da Medya Güneşi'nin dağıtım ve satışının engellenmesini protesto ediyorum. Tüm Sosyalist, yurtsever dergi ve okurları dayanışmaya davet ediyorum. Türk ve Kürt kamuoyunu, demokratik kitle örgütlerini duyarlı olmaya çağırıyorum. Devrimci basın susturulamaz.

Melle Ubeydullah'ın Kızı

Ulusal veya sınıfsal nicel birikimlerin nitel dönüşümü esnasında devrimci şiddet nesnel zorunluluktur. Yani çelişkiler uzlaşmaz noktaya geldiği zaman, şiddet devrimi hızlandırır. Çelişkilerin sağlıklı tahlilini yapan, devrimci şiddeti şekillendiren, boyutlandırır ve nitel dönüşüme önemli katkıları olan, yığınları sevk ve idare eden, öncülük eden devrimci kadrolardır. Yani nitel dönüşümde devrimci kadrolar etkin sorumluluklar taşırlar.

Kürdistan'da; ulusal birikimlerin ulusal devrime dönüşümünü, Kürdistan coğrafyasında sömürgeci anlayışla, Kürt halkı arasındaki çelişkilerin şiddetiyle orantılıdır. Kürdistanlı güçlerin arasındaki çelişkilerin olumsuz etkilerinin kaldırılması şarttır. Ulusal güçler arasındaki çelişkilerin giderilmesi, müşterek noktaların saptanmasıyla; birlik önündeki engellerin, tikanıkların kaldırılması için ciddi ve somut adımlar atılmasıyla başlar. Birlik anlayışının dallanıp budaklanması doğal olarak cephe anlayışını dayatır. Cephe anlayışının filizlenmesi; ulusal devrimci güçler arasındaki çelişkileri yok etmez, fakat olumsuz etkilerini ortadan kaldırır. Ve bu da doğal olarak güçlü bir ulusal muhalefetin önünü açar

Medya Güneşi'nin Genel Yayın Yönetmeni Osman Aytar ve Sahibi Cemal Özçelik'in tutuklanmasını, Medya Güneşi'nin dağıtım ve satışını engelleme çabalarını, ayrıca sosyalist, yurtsever basına karşı uygulanan TC terörünü nefretle kınıyorum. Medya Güneşi çalışanlarına başarılar.

Sabriye Songül

Medya Güneşi Çalışanları,

Medya Güneşi'ni 15 günlük gazete olarak çıktığı günden itibaren düzenli olarak almaktayım. Fakat zaman zaman bulmakta güçlük çekmekteyim. Gazete satış büfelerine gittiğimde "ya henüz gelmedi" ya da "toplatıldı" cevabını almaktayım. Bazen de kalmadı diyorlar.

3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesi gereğince Medya Güneşi'nin Genel Yayın Yönetmeni Osman Aytar ve Sahibi Cemal Özçelik'in tutuklanmasını kınıyorum. Kamuoyunu devrimci, sosyalist, yurtsever basın üzerindeki baskılara karşı duyarlı olmaya çağırıyorum

Medya Güneşi çalışanlarına başarılar.

Semra Ekinci

Avrupa Parlamentosu'ndan Çağrı

Avrupa Parlamentosu Kuzey Kürdistan'daki son gelişmeler üzerine bir karar alarak ateşkestən duyuğu memnuniyeti belirtti, Türk yetkilileri ve Kürt halkının seçilmiş temsilcilerinin görüşmelere başlamaları gerektiğini vurguladı.

Avrupa Parlamentosu'nun 22 Nisan 1993 tarih ve B3-0559/93 sayılı kararı şöyledir:

Avrupa Parlamentosu;

A- Gerek Türkiye Kürtlerinin, gerekse Türk hükümetinin anlaşmazlığa gerçeğe bir çözüm bulma ve Güneydoğu Anadolu'da kan dökülmesine son verme yönünde istekli görünmelerini hoşnutlukla karşılayarak,

B- Ateşkes ilan edilmiş olmasının, bazı Kürt liderlerin bağımsızlıktan daha çok otonomiden bahsetmeye hazır olmalarının ve Süleyman Demirel ile E. İnönü'nün olağanüstü hali kaldırmaya amaçlamalarının birçok kuşak için acı kaynağı olan sorunun çözümünde önemli yollar olduğunun bilincinde olarak,

C- Kısa süreden beri Türk basınının Kürt sorununu işlemesini sağlayan basın özgürlüğünü sevinçle karşılayarak,

D- Şiddet ortamının ısrarından ve

son haftalar boyunca Türkiye'de 5 gazetecinin öldürülmüş olmalarından son derece kaygı duyarak,

E- Kürt halkının hakları üzerine alınmış 12 Haziran 1992 tarihli kararını hatırlatarak,

1- Türk yetkililerin ve Kürt halkının seçilmiş temsilcilerinin, Kürt halkının politik ve kültürel haklarının verilmesi ve insan haklarının düzenlenmesi konusunda görüşmelere el atmalarının zorunlu olduğunu görmeye her iki tarafı davet eder,

2- Gazetecilerin öldürülmesini ve gerek güvenlik güçlerince, gerekse PKK tarafından işlenen insan hakları ihallerini mahkum eder,

3- Ulusal ve uluslararası düzeyde teröristlere katkıda bulunmaya devam etmelerinden ve Türk gazeteci Uğur Mumcu'yu öldürmelerinden ciddiyetle şüphelenilen İran hükümeti ajanları üzerine dikkat çeker,

4- Başkanını, bu kararı Komisyon'a, Konsey'e ve CPE'ye olduğu gibi Türk hükümeti ile TBMM'ye iletmekle görevlendirir.

Newroz'un Malatya Bürosu'na Polis Baskını

Haber Merkezi- Newroz dergisinin Malatya Bürosu 29 Nisan günü polis tarafından basıldı. Polis akşama kadar büroda karakol kurarak büroya gelen ve aralarında derginin temsilcisi Hasan Buran'ın da bulunduğu 17 kişiyi gözaltına aldı. Newroz dergisi sahibi Hüseyin Alataş tarafından yapılan açıklamada dergilerine yönelik polis baskını protesto edildi ve gözaltına alınanların biran önce serbest bırakılmaları istendi.

Bilindiği gibi Newroz dergisinin Diyarbakır Bürosu da bir süre önce baskına uğramış ve tüm eşyalar talan edilmişti.

Yekbûn:

"Mücadeleyi Güçlendirelim"

Baştarafı sayfa 1'de

mine uygun olarak 1 Mayıs'ı kutlama çağırdı.

Bildiride 1 Mayıs'ın gelişimi kısaca özetlenerek, dünyada, Türkiye'de ve Kürdistan'da önemli gelişmelerin yaşandığı; Yeni Dünya Düzeni ile ezilen halkları daha çok sefaletle sürükleyen, sosyalist ülkelerdeki son gelişmeleri fırsat bilerek sosyalizm ve işçi sınıfı ideolojisini küçümseyen emperyalist-kapitalist sistem varolduğu sosyalizmin de varolacağı vurgulanıyor ve 1 Mayıs'ın kutlandığı bu dönemde meydana gelen gelişmeler değerlendirilerek şöyle deniliyor:

"Bu yıl 1 Mayıs'a alışılanın dışında giriyoruz. Sosyalist ve ulusal güçler ortak paydalar bulup yanyana geliyorlar. 'Ateşkes' ve TC'nin tutumundan çok, ulusal güçlerin ilkeler temelinde yanyana gelmek istemeleri sevindiricidir. Bu bağlamda önümüzdeki süreçte Kürdistan örgütleri yaşamın her alanında, tüm halkın savaşağı koşulları yaratabilirler ve siyasal mücadeleden, kitlelerin silahlı direnişine kadar bütün mücadele biçimlerini kapsayacak ULUSAL CEPHE'yi oluşturabilirlerse Kürdistan devrim sürecini daha da yakınlattırılmış olurlar.

"Yeni yaratılan süreçte sosyalist, devrimci ve ulusal güçlerin devrimci uyanıklığı elden bırakılmaları gerekir. Yaşadığımız son gelişmelerin (ateşkes ve sonrası), oyun ve hilelerle dolu olduğunu unutmamalıyız. 'Demokratikleşme', 'şeffaflık' ve 'Kürt realitesini tanıma' sözlerinin yalancı pehlivanları Demirel-Inönü ikilisi gelişen ulusal mücadeleyi dumura uğratma hesabındadırlar. Dün olduğu gibi bugün de hak ve istemlerimizi, köy boşaltma-yıkma, katliam ve faili meçhul cinayetlerle yanıtlıyacaklar. Güçler dengesini, hesapları iyi yapıp ona göre adım atalım.

"Yiğit Kürdistan Halkı!

"TC'nin yasaklayıcı tutumuna rağmen, Kürdistan köy ve şehirlerinde, dağ ve meydanlarda kısıcası yaşamın her alanında 1 Mayıs'ı kutlayıp yasallaştıralım."

"21. yüzyıla girerken dünyanın bir çok yerinde 1 Mayıs işçilerin birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak kutlanıyor. İşçilerin, nicel ve nitel olarak önemli güç olduğu gelişmiş Avrupa ülkelerinde, birçok haklarını aldıkları gibi, 1 Mayıs'ı da yasal olarak kutlama hakkını elde etmişlerdir."

"1 Mayıs günü işçiler, direniş, mücadele ve dayanışma içinde olduklarının mesajını dünya işçilerini veriyorlar."

"1 Mayıslar ne kadar görkemli kutlanırsa proletarya enternasyonalizmin o kadar güçlü olduğu görülecek, emperyalist sömürgeciler o kadar çok ürkeceklerdir."

"Dünyanın bir çok yerinde 1 Mayıs yasal olarak kutlanırken, Türkiye ve Kürdistan'da bu hakkın olmaması, Türk ve Kürt sınıf sendikacılığının ve diğer politik örgütlenmelerin düzeyinin geri olduğunun bir ölçütüdür. Türkiye ve Kürdistan proletaryası, bütün baskılara, çağdışı yasaklara karşı koyabilecek güçtedir. Bu gücünü dosta, düşmana göstermelidir.

"Yurtsever Kürt halkı; işçiler, emekçiler ve tüm politik örgütler, grup ve şahıslar, kadınlar, gençler; Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde bir tek çatı altında birleşiniz!"

"Türkiye işçi ve emekçileri, politik örgütleri, demokratik kitle, örgütleri, TC'nin savaş çığırtknağına, katliamlarına karşı koyun; Kürdistan'da gelişen ulusal ve toplumsal mücadeleyi destekleyin ve onunla dayanışma içinde olun."

YEKBÛN Avrupa Örgütü'nün "Yekbûn İfo" adı ile yayınlamaya başladığı bültende yer alan 1 Mayıs ile ilgili açıklamada 1 Mayıs'ın anlam ve önemi, Kürdistan'ın parçalarında devletçe ve ulusal demokratik güçlerce yapılan kutlama biçimleri kısaca vurgulandıktan sonra şunlar belirtiliyor:

"Bugün Kürdistan'da işçilerin durumu Kürtlerin genel durumundan ayrı değildir. Kürt işçileri, halkın diğer sınıf ve katmanları gibi, sadece ekonomik ve sosyal haklarından değil, aynı zamanda yaşam haklarından da yoksundurlar. Kürdistan toplumunun tüm fertleri gibi Kürt işçileri de sömürgecilerin terör ve cinayetlerinden paylarını almaktadırlar. Türk devletinin koruma ve cinayetlerinden paylarını almaktadırlar. Türk devletinin koruma ve teşviki ile her gün 'faili meçhul' cinayetler adı altında birkaç işçi, köylü, öğrenci, aydın Kürt öldürülüyor. Sendika, dernek ve işyerlerine yönelik gizli-açık polis terörü sürüyor.

"Biz yurtdışındaki Kürt işçileri olarak 1 Mayıs ile ilgili yürüyüş, miting ve toplanılarda konuşma, pankart ve sloganlarla bir yandan sınıfsal haklar ve yabancılarla ilgili problemleri dile getirirken öte yandan da Kürtlere yönelik sömürgeci devlet terörüne dikkatleri yöneltebiliriz. Türk devletinin ikiyüzlü politikalarını açığa çıkarmalıyız. O politikalar ki bir tarafı demagoji, yalancı demokratiklik -ne yazık ki birçok Avrupa devlet ve kurumları buna kaniyorlar- diğer tarafı vahşet, katliam ve terördür."

İRANÉ ERİŞ BİR SER KURDISTANA BAŞÜR

Destpêk rûpel 1

Di 24'ê Nîsanê de İraniyan mîntiqeya Qaladîzê dan ber topan. Di vê êrişê de bombayek ket nêzi kampa PKK'ê jî. Nokan, Kanîxanê, Kanîgûlê, Garoşêr, Kanîzerdîyan jî ji van êrişên hovane para xwe girtin.

Di 25'ê Nîsanê de İranê bi topan mîntiqeya Pêncwîn bombe kirin. İraniyan jî gundên nêzi sinor re xeber şandin û gotin ku, divê mîntîqeya di nav 10 rojan de bê valakirin. Wexta ku rojnemaya me diket çapê êrişê hazîriyên İraniyan dom dikirin.

Li gor nûçeyan hêzên İranê ketine Kurdistana Başur. Nûnêrên PDK-İranê û hukumata Kurdistana Başur di beyanên xwe de ev êrişên İraniyan protesto kirin. Hukûmata Kurdistanî beyan kir ku, êrişên İraniyan tekilyên "cînarîtiyê" xera dikin. Li gor malûmatên ku gihîştin destê me, ku İran bikeve axa Kurdistana Başur. wê Hukûmata Kurdistanî li ber xwe bide.

Li gor hin nûnêrên rêxistinên Kurdistanî armanca êrişên İraniyan ne tenê kampên PDK-İranê ye, rejîma İranê dixwaze bi van êrişan nerazîbûniya xwe ya di derheqê bûyerên Kurdistana Başur de jî nîşan bide.

Wekî tê zanîn İranê di meha Adarê de jî bi balafirên êrişî kampên PDK-İranê kiribû.

"Kürt Dünyası ve Ruhunu Anlatan Bir Sinema Yaratılmalı"

Baştarafı s.16'da

ille de müzik gerekiyorsa, bunun filmdeki görüntü ve kişilerle ilişkisi şarttır. Bir kere tema, Beko ve kardeşinin teması, kaçış teması, Halepçe teması, bu olayların iç-sel dünyası... Bunların yansıtılışdır müziği gerektiren. Bazen görüntünün kendisi müziktir benim için. O görüntüler için orkestra müziği de yapabiliydim, ama o zaman kendime sorardım "Nereden geliyor bu müzik, Niye?" Müziğin görüntünün önüne geçmesi, onu bastırması doğru değil. Bunu doğru bulmuyorum. Başka filmler için müzik yaptım. Film gerektiriyorsa müzik olmalıdır, tersi durumda müzik rahatsız edici olur.

M.G: Filminizde Zinë-kaplumbağa ilişkisi var. Biraz bundan sözeder misiniz?

N.A: Zinë annesini, babasını, akrabalarını kaybetmiş küçük bir kız. Zinë'nin iç dünyası, insanlarla ilişkileri sarsılmış, Zinë çocuk yaştadır, yalnızlaştırılmıştır. Bir tek kaplumbağası vardır. Zeyno çocukların hikayesini anlatır: Sinem onu, Zinë'yi, yıkık bir evin altında bulup getirmiştir.

Kaplumbağa Zinë için herşeydir. Çocuğu olan, çocukları olan herkes bilir; bazı oyuncaklar onlar için çok önemlidir, onunla yatar ve kalkarlar. Hatta bazıları büyüdüklerinde bile o oyuncakları yanlarında bulundururlar. Zinë için de kaplumbağa çok önemlidir. Bütün dünyasıdır. Zinë babasının define aramaya gittiğini, defineyi bulup geri geleceğini sanmaktadır. Aslında, Zinë'nin kaplumbağasını kaybetmesi, basit bir kayıp olayı değildir. Hastalanışı sadece kaplumbağanın kayboluşuna bağlı değildir. Sorun Zinë'nin gerçekle tekrar karşılaşp, birşeyleri yeniden yaşamasıdır. Psikolojik bir durumdur. Zinë bombardıman sonrasındaki dramı yeniden yaşamış olabilir, taşların altında kalmasını anımsayabilir.

M.G: Film çekmek kolay değil, bir hayli zorlukları var: Finansman, kadro, teknik araç-gereç ve benzeri. Biraz bu konuya değinir misiniz, bir Kürt olarak bir Kürt filmini çekerken nelerle karşılaştınız?

N.A: Filmin senaryosunu yazıp, bitirdikten sonra finansman sorununu çözmek için Alman firmalarına başvurduğum. "Enteresan değil" diyorlardı. O zamanlar Kürt sorunu güncel değildi. Kürdistan'daki gelişmeler senaryoya, konuya olan ilgiyi arttırdı. Alman firmaları para vermeye başladılar.

Fakat film nerede çekilecekti? En zor çözümlenecek olan yan da buydu. Ben filmin Kürdistan'da, Kürdistan'ın orjinal coğrafyasında çekmek istiyordum. Ne var ki film çektiğimiz dönemde bu olanaksızdı. Benzer bir coğrafya aramaya başladım. Yunanistan'da aradım yoktu. Kitapları taradım; İspanya gibi ülkeleri düşünerek. Sonunda dostum olan bir

Ermeni prodüktör filmi birlikte yapabileceğimizi, yardımcı olabileceğini söyledi. Margarita WOSKANIAN filmin prodüktör-lüğünü üstlendi. Ermenistan'da filmi çekmeye karar verdik. Bu filmin başka bir yerde çekilmesi mümkün değildi. Herkesin bilmesi gereken bir şey var: Yeryüzünde Kürtlerin dillerini konuştukları, kültürlerini rahatlıkla yaşadıkları, öğrendikleri bir yer varsa o da Ermenistan'dır. 1937'den beri her hafta Kürtçe çıkan bir gazete var: RÊYA TEZE. Uzun bir süredir, hergün bir saat yayın yapan radyo programı var, Kürtçe olarak yapılan. Okullarda her hafta iki saat Kürt dili ile öğrenim yapılmaktadır. Bu nedenle de filmin Ermenistan'da çekimine yardımcı oldukları için kendilerine teşekkür borçluyuz. Teşekkür ediyorum.

M.G: İstanbul film festivalinden bir davet gelse katılmayı düşünür müsünüz?

N.A: Bu film, KLAMEK JI BO BEKO, elbette ki bir Kürt filmi. Ancak, hemen belirteyim ki bu film aynı zamanda Türkler, Araplar, Farslar ve Avrupalılar için de yapılmış bir filmidir. O nedenle bu filmin Türkiye'de ve Kürdistan'da gösterilmesini çok isterim. Bu filmde halklara karşı; Türk olsun, Arap olsun, Fars olsun, hiçbirşey yoktur. Bu film militarizme, ırkçılığa ve fundemantalizme karşıdır.

Türkiye'yi ve sinema üzerindeki sünsürü bilenler, Türkiye'de ordunun, polisin, devletin memurunun ve dinsel kurumların dokunulmaz olduğunu ve herhangi bir şekilde eleştirilemeyeceğini, bunun yasak olduğunu hatırlayacaklardır. Bu yasak faşist Mussolini İtalya'sından alınmıştır. Türkiye'de demokrasinin hiç olmadığı da düşünülürse, Kürtlere karşı, azınlıklara karşı hoşgörü ve tolerans olmadığı gözönüne alınırsa, KLAMEK JI BO BEKO'nun sinemalarda gösterilmesine, İstanbul Film Festivali'nde oynatılmasına izin verilebileceğini zannetmiyorum.

M.G: Bu ilk Kürt filmi. Kürt sineması için bir başlangıç. Biraz da bundan sözedelim isterseniz.

N.A: Sinema bir sanayidir. Kürt sineması olması için iki-üç tane rejisörün bir-iki tane senaryocunun varlığı yetmez. Altyapının olması gerekir. Yiğitla sanatçı ister. Yapılmış filmler, kendine has bir dünya, bir dil ister.

Kürt sinemasının olup olmayacağını, kurulup kurulamayacağını ise önümüzdeki yıllar gösterecektir. Çok sayıda film den değil, Kürt dünyasını Kürt ruhu ile anlatan sinemadan, filmlerden çıkar Kürt sineması. Kendine has olması gerekir, taklit, özenti değil. Yani Kürt sineması dendiğinde oyuncusundan, konusundan, montajından estetiğine kadar kendine özgü özellikleri olmalıdır. Bu nedenle Kürt sinemasının olabildiğini, geleceğini bize önümüzdeki yıllar gösterecektir.

ENSTİTU' A KURDİ KONGRA XWE ÇÊKIR

Navenda Nûçeyan- Enstîtuya Kurdî ya li Stenbolê, di roja 17.4.1993'an de kongra xwe ya yekemîn li Navenda Çanda Mezopotamya çêkir.

Di civîna enstîtuyê de li ser xebatê û bernama pêşerojê hat rawestîn û xebatên enstîtuyê yê sala çûyî hatin nîrxandin. Di kongra enstîtuyê de komîta karger a nû hat hilbijartin. Komîta karger ji heft kesan pêk hat. Ew kesên ku di komîta karger de cîh standin ev in: Sedat Tuncer, Abdullah Kiran, Huseyin Kaytan, Şefik Beyaz, Mazhar Gunbat İbrahim Gurbuz û Hasan Mardin. Di kongrê de Mehmet Aktaş, Faik Bulut, Hasat Bildirici, Nijad Yaruk, Şukru Gulmuş, Adil Kurt û Mehmet Gemsiz ji bo cîgir (yedeke)ya komîta karger hatin hilbijartin.

Di Kongrê de Heyeta Zanistî ya Enstîtuyê jî hat hilbijartin. Di Heyeta Zanistî ya Enstîtuyê de ev kes hene: Dr. Cemşit Bender (dîrokzan), Dr. İsmail Beşikçi (sosyolog), Prof. Celîlê Celîl (dîrokzan), Prof. Ordîxanê Celîl (nivîskar), Faik Bulut (dîrokzan), İsmail Goldaş (dîrokzan), Selahattin Mihotuli (dîrokzan), Mehmet Uzun (nivîskar), Recep Maraşli (nivîskar), Kaya Muştakhan (zimanzan), Yaşar Kaya (rojnamevan), Huseyin Erdem (Serokê PEN'a Kurdî).

Mûçink Amadekar: Bawer Andok

KU JI EVREN PAŞA DERS BISTANDANA

Maraşalê Sovyetê yê kevn Dimîtriy Yazov û hevalên xwe di 19'ê Tirmeha 1991'an de li Sovyetê teşebusî derbeyeke leşkerî kiribûn; lê herwekî tê zanîn maraşal û hevalên xwe bi ser neketibûn. Yazov sal û nîvekê di girtîgehê de ma û derket. Maraşal Yazov piştî ku ji girtîgehê derket ji rojnamevanan re ewha peyivî: "Min di ordiya Sovyetê de 50 sal xizmet da; ji bo ku ez bi Almanan re bikevim şer, min emrê xwe du salan mezin kir. Niha jî dixwazin dirha (mora) 'xayînê welat' li min bixin."

Maraşal Yazov li ser rewşa Rûsyayê ya niha jî ewha dipeyive: "Êdî hemû tişt tê kirrîn û firotin. Li Kuşa Arbatê madalya û uniformayên leşkerî difiroşin turîstan. Yanê namûs tê firotin. Dîsa jî mirov bi zorê zikê xwe tije dike."

De ka xweli li sero! Te û hevalên xwe dersek baş ji Evren Paşa bistandana, hûnê biketana vî halî!

De îcar di Kuçeya Arbatê de madalyoyên xwe bifiroşe bavo!

DOSTÊ ÇIL SALAN

Bi mirina Ozal re fersenda serokkomartiyê kete destê Demirel. Heta ku Ozal li ser hukum bû Demirel hergav dijmînatîya wî kir û ji bo ku wî ji kursiyê Çankayayê de bine xwarê serî li hemû rîyan da. Heta Demirel û hevalên xwe xwestin ku bi rapora dîmîtîyê Ozal ji jiyana siyasî dûr bikin û li ciyê wî rûnên. Lê ji nişka ve mirina Ozal rê li ber wan hesaban girti.

Demirel li pey mirina Ozal ewha got: "Ew dostê min ê çil salan bû." Ma wê camêr li hember vê qenciya Ozal çi bigota!

TU HEBA XWE BIDE MÎN

Mele di civatê de peznê cinetê û horîyan dida. Wî di axaftina xwe de ewha digot: "Li dinya wî alf, her mêrekî heftê heb horî didîne. Ew horî wusa xweşik û delal in ku Xwedê wan ji nûra xwe çêkiriye. Lêvê wan ên tenik, eniya wan a fireh, bejna wan a zirav; rindî û bedewiya wan nayê tarifkirin."

Dê mele peyivîna xwe bidomanda, gundeyekî ku çav kiribû jina mele ji nişka ve rabû û ewha got:

- Seydayê min! Tu heba xwe ya vî alf bide min, bila heftê hebên min ên wî alf ji te re bin.

HERGAV EW...

Siyasetvanekî Tirk gotiye, "Di ciyê ku ewê Celal Talabanî agahdarî bide dewleta Tirk de, ew li pey agahdarî standinê ye."

Hergav ew ji me hîn dibin, carna jî em ji wan hîn bibin wê çewa bibel!

MEDYA GÜNEŞİ ABONE FORMU

Adı, Soyadı :

Mesleği :

Adresi :

6 Aylık Abone Olmak İstiyorum.

1 Yıllık Abone Olmak İstiyorum.

Abone Koşulları :

Yurt içi :
6 Aylık : 75 bin TL
1 Yıllık : 130 Bin TL

Yurtdışı :
1 Yıllık : 60 DM, 40 \$

Hesap numarası :

Cemal Özçelik,
Yapı ve Kredi Bankası
İstanbul-Beyazıt Şubesi,
010322-6 Nolu Hesap

Lütfen abone bedelinin yatırıldığına ilişkin makbuzun bir fotokopisini gazetemize gönderin.

NİZAMETTİN ARIÇ:

"Kürt Dünyası ve Ruhunu Anlatan Bir Sinema Yarattı"

"Uluslararası İnsan Hakları Enstitüsü'nün düzenlediği 21. Strasbourg Film Festivali'ndeki gösterimi boyunca seyircinin yoğun ilgisi ile karşılanan, salonları dolduran, Kürt dili ile yapılmış olan ilk film, "KLAMEK JI BO BEKO", (Beko İçin Bir Türkü) ödül üzerine ödül alarak sinema dünyasında başarılarını sürdürüyor.

Pekçok yönüyle N.ARIÇ'in damgasını taşıyan bu film, 1992 yılında, Almanya ve Ermenistan'da çekildi. Renkli, 35 mm'lik filme çekilmiş, 100 dakikalık bir film.

KLAMEK JI BO BEKO "Venedik Film Festivali"nde iki, Montreal'deki festivalde bir ödül almıştı. Son olarak Fransa'da "Angers 1993 Avrupa İlk Film Festivali"nde aldığı "Büyük Halk Ödülü"nden sonra Strasbourg'da da "Jüri Özel Ödülü"nü aldı, büyük beğeni gördü.

Arkadaşımız Hamdulah Akkaya "Klamek ji bo Beko" filmi ile ilgili olarak Nizamettin Ariç ile Strasbourg'da görüştü:

Medya Güneşi: Geçenlerde "Klamek ji bo Beko"yu değerlendiren bir Fransız film eleştirmeni "Nizamettin Ariç filmiyle ne kadar gurur duysa yeridir" diyordu. Ne dersiniz?

Nizamettin Ariç: Her zaman söylüyorum; bu filmi böyle yaptığım için, filmin dili Kürtçe olduğu için, filmin ruhu Kürt olduğu için çok gurur duyuyorum. Benim için "Klamek ji bo Beko"nun böyle olması da şarttı. Benim kültürümü, dilimi benden zorla almışlardı. Bütün çabam, amacım kültürüme yeniden kavuşmak, onu kazanmak, benden sonrakilere aktarmaktır. Bu nedenle de KLAMEK JI BO BEKO'dan memnunuz. Gazeteci filmi değerlendirirken filme benim gibi yaklaşıp, değerlendirmiyor. Bakışı filmseldir, sanatsaldır. Bu filmde her Kürdün gurur duyması gerekir.

M.G: Neden sinema? İyi bir müzik sanatçısıdır. Müzikten sinemaya bir geçiş olduğu söylenebilir mi?

N.A: Müziği bırakıp sinemaya geçiş diye bir şey yok. İkisini birlikte yürütüyorum. Benim için sinema ve müzik arasında bir yakınlık, bir ilişki vardır. Özellikle, müzikten gelen birisi bu yakınlığı, ilişkiyi daha iyi görebilir. Rejisörde olması gereken temel bir özellik ise müzik bilgisine sahip olmasıdır. Bu, rejisörün iyi bir müzisyen olmasını gerektiriyor. Çok açıktır, müzikte ritim ne kadar önemliyse filmde de o kadar önemlidir. Sinemanın dili daha evrenselidir. Sinema benim için çok önemlidir. Kürt diliyle film yapıp, yaygınlaştırmak... Kürt dili ile yapılan filmlerin dünyanın her yerinde seyredilmesi... Kürtçe duyulması... Benim için alanı biraz daha genişletmek önemli. Tabii ki sinema için daha çok bilgi ve teknik gereklidir. Bunların birikimine ihtiyaç vardır. Bunu da

"KLAMEK JI BO BEKO"

Beko Kuzey Kürdistan'ın bir köyünde yaşamakta olan bir Kürttür. Yoğun baskılar nedeniyle dayanılmaz bir durum ortaya çıkmış. Beko'nun kardeşi Irak Kürdistanı'ndaki kurtarılmış, özgürleştirilmiş bir parça Kürt toprağına gidip, orada peşmergelere katılmak amacı ile köyünden ayrılır. Beko köye yapılan baskında, daha önce kardeşi kaçtığı için, o gelinceye kadar askerlerce rehin alınır.

Yolda çıkan çatışmadan yararlanarak Beko kaçır. Her an yakalanma ve öldürülme korkusu içinde önce Suriye'ye geçer. Oradaki Kürtler aracılığı ile de Irak Kürdistanı'na geçer. Kardeşini aramaktadır. Saddam'ın zulmünden dağlara sığınan Kürtlerin yanında, yaylada, kalır bir süre, oradaki çocuklar ile ilgilenir. Bu arada kardeşinden haber beklemektedir.

İran-İrak savaşının bitimiyle dağlardaki Kürtler köylerine döner. Beko da onlara katılır. Ancak kimyasal silahlar ile köyler bir kez daha insansızlaştırılır. Zinê yaralı olarak kurtulmuştur. Beko Zinê'yi kucaklar ve Almanya'da bitecek uzun bir yolculuğa başlar.

Beko bu kez Almanya'da kardeşinden haber almaya çalışır. Bir Newroz gecesinde, köyünü bilen biri ile tanışır. Ondan köyünün insansızlaştırıldığını öğrenir. Kardeşinin ise kaçamayıp yakalandığını, önce cezaevine konduğunu, "cezası" bittikten sonra da askere gönderildiğini, Kuzey Kürdistan'da askerlik yaparken Kürtler tarafından vurulduğunu öğrenir. Tarih bir kez acı oyunu oynamıştır: Kardeş kardeşi vurmuştur...

yetenekli bir insanın öğrenmesi mümkün ve kolaydır. Yeteneğim yoksa, istersem on sinema okulunda öğrenim görmüş olayım, film yapmam mümkün değildir. Bana bazen soruyorlar: Sinema okuluna gittin mi? "Evet" diyorum "Büyükannemin yanında".

M.G: Bir film, gerçeğin bulunmasına, anlaşılmasına, ortaya konulma-

N. Ariç "Klamek ji bo Beko" filminde sına yardımcı olabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında "Klamek ji bo Beko" Kürt dünyasını tanıtıcı, sorunu uluslararası alana taşıyıcı bir işlev

de görüyor. Filminize gösterilen tepkiler nasıl, biraz bundan sözeder misiniz?

N.A: Film sadece Kürtlerin "zavallı" halini gösterdiği için ilgi çekmiyor. Bu yanı başkaları ön plana çıkardı, Kürt dünyasını öyle yansıttı. Özellikle dört-beş yıl öncesini düşünün, bu görülebilir. İtalya'da bana ödül verdiklerinde "Bu

sinema yapıtıdır. Ödül bir yaşantının estetik açıdan, sanatsal olarak yansıtılmasından dolayı verilmiştir" diyorlardı.

M.G: Sinema sosyologları "Bir filmin analizi bir toplumun analizidir de" diyorlar. Filmin düşleri de içeren, dile getiren bir Kürt dünyasını yansıtıyor: Zeyno tipi, dağ başında eğitim gibi.

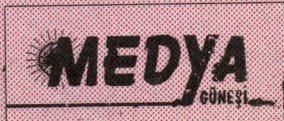
N.A: Beni Kürtler üzerine film yapan, Kürtlerin dünyasını yansıtan diğer sinemacılardan ayıran özellik, onların Kürt toplumunda, Kürt kültüründe görmediklerini, göremediklerini görüp, ön plana çıkarmamdır. Türk sineması damgasını taşıyan Kürt motifli, Kürdistan motifli filmlere bakıldığında erkeğin egemen olduğu bir durumun normal ve gerçek bir durum gibi yansıtıldığı görülür, öyle işlenir; kadın konuşmaz, kişiliğini erkeğinin yanında bulur. Kadın tek başına güçsüzdür, kişiliksizdir bu filmlerde. Bende ise tam tersi söz konusudur. Benim kendi ailem, tecrübelerimden bildiğim öbür türlü değildir. Yani anaerkil sistemin Kürt toplumunda çok canlı olmasıdır. Beni de ilgilendiren bu yandır. ZEYNO motifi, yani kadın motifi bu film için oluşturduğum bir fantazim değil, gerçek olanın kendisidir, onun yansıtılmasıdır. Bunu işlemek zorundayız. Kürt toplumunda kadının en az erkek kadar yeri vardır. Bunu işlemek bizim için toplumumuzdaki güzel yanları ortaya çıkarmaya yarar. Başkalarının bizim toplumumuzu dahi iyi tanımamasına, dayanışmasına yarar. Bunu söylerken erkeğin baskın geldiği bir yanın olmadığını söylemek istemiyorum. Ama kadının da böyle bir yeri vardır.

Dağda eğitim konusuna gelince. Belli sembollerle birşeyler anlatmak istiyorum. Çocuklara; nereden geldikleri, ne oldukları, kültürleri, tarihleri "okulda" öğretilir. Herkesin doğal hakkıdır bunları öğrenmek. Biz Kürtler şimdiye kadar bu hakka sahip olamadık. Bu nedenle bu yanı, filmde işleyip ön plana çıkarmak çok doğal. Bir aydın olarak, Kürt halkının böyle bir ihtiyacı olduğunu işlemem gerekiyor, bu çok doğaldır. Dağın başında olsa bile Kürtler bunu sürdürmek zorundadırlar, kesinlikle sürdürmek istemlidirler. Bu, Kürt insanının öğrenmeye değer verdiğini ve ihtiyacı olduğunu gösteriyor, motif olarak kullanmam doğaldır.

M.G: Filmde bir müzik-görüntü kavgası var gibi. Yer yer müzik ön plana çıkıyor, görüntü baskın oluyor...

N.A: Beni müzikten sinemaya geçenlerle karşılaştırdığınızda onlara göre müziğe daha az yer verdiğimi, müziği daha az kullandığımı görürsünüz. Bunu bilerek, özellikle yaptım. Benim için her iki sanatın yeri ayrıdır.

Devamı s.15'te

●Sahibi: Cemal Özçelik ●Genel Yayın Yönetmeni : Osman Aytar ●Yazı İşleri Müdürü: Salih Bat ●Diyarbakır Temsilcisi: Vahit Aba ●Ortadoğu Temsilcisi: Ahmet Cemal ●Güney Kürdistan Temsilcisi: Azad Şatehî ●Avrupa Temsilcisi : Halim Can ●Muhabirler: Bavê Azad,

Mahmûde Malazgirtî (Almanya) ●Cumali Gökalp (Hollanda) ●Ferman Seyid (Danimarka) ●Halis Kınalı (İsviçre) ●Seyda Alpşen (İngiltere) ●Ahmet Yüzer (Norveç) ●Rojen Xerzî (Fransa) ●Serdar Dicle (Rusya) ●Baran Jiyan (Yunanistan) ●Genco Hasan (Bulgaristan)

●Yönetim Yeri: İnebey Mah. Valide Camii Sok. No: 50 Kat 4 Aksaray-İstanbul / Tel: 5306831 Faks: 6312515 ●Diyarbakır Bürosu: Güçlü Pasajı Kat:3 Dörtüyl Tel: Fax: 21 80 74 Diyarbakır ●İzmir Bürosu: Cumhuriyet Bulvarı Konak İşhanı No:24 Kat:8/

806 Konak/İzmir ●Avrupa İlişki Adresleri: H.Can, BOX:15216 161 15 Bromma Sweden; M.Malazgirtî, Amande Str.58, 2000 HH 56 Germany

● Abone Koşulları: Yurtiçi / 1 Yıllık: 130 000 TL, 6 Aylık: 75 000 TL, Yurtdışı / 1 Yıllık:75 DM, 50 \$ ●Yurtdışı Fiyatı / İsveç: 15 SKR, Danimarka: 15 DKR, Norveç: 15 NKR, Almanya: 5 DM, Fransa: 15 FF, İngiltere: 2 Pound, İsviçre: 4 SFr. Hollanda: 3 Florin

● Hesap No: Cemal Özçelik, Yapı ve Kredi Bankası, İstanbul Beyazıt Şubesi, 010322-6 Nolu Hesap ● Dizgi: Şilan Dizgi ● Baskı : Aydınlar Matbaacılık